

Årsredovisning 2023

Antagen av Kommunfullmäktige 2024-04-29 § 42

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Hammarö kommuns fördelning av pengar	6
Så här använder vi pengarna (%)	6
Härifrån kommer pengarna (%)	6
Så här fördelas pengarna per verksamhetsområde (%)	7
Förvaltningsberättelse	8
Översikt över verksamhetens utveckling	8
Den kommunala koncernen	10
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	10
Händelser av väsentlig betydelse	12
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	13
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	16
 Sveriges friskaste kommun	18
 Varaktig, inkluderande & hållbar tillväxt	19
 Varaktig, inkluderande & hållbar tillväxt	20
 Mot klimatneutral kommun	20
Balanskravsresultat	24
Väsentliga personalförhållanden	24
Förväntad utveckling	27
Driftsredovisning	28
Resultatuppföljning kommunen	28
*Hjälpmedelsnämnden, Revision, Överförmyndarnämnden, Räddningstjänst, Patientnämnden	29
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen	31
Servicenämnden	33
Miljö- och byggnadsnämnden	38
Socialnämnden	42
Bildningsnämnden	45
Övriga nämnder	51
Hammarö Energi AB	52
Viktigare händelser	52
Ekonomi	52
AB Hammaröbostäder	54
Viktigare händelser	54

Ekonomi	54
KB Tappan	56
Viktigare händelser	56
Ekonomi	56
Resultaträkning (tkr)	56
Investeringsredovisning	57
Resultaträkning (tkr)	61
Balansräkning (tkr)	62
Kassaflödesanalys (tkr)	63
Notapparat (tkr)	64
Not 1 Verksamhetens intäkter	64
Not 2 Verksamhetens kostnader	65
Not 3 Av- och nedskrivningar	65
Not 4 Skatteintäkter	65
Not 5 Generella statsbidrag och utjämningsar	65
Not 6 Finansiella intäkter	66
Not 7 Extraordinära poster	66
Not 8 Immateriella tillgångar	66
Not 9 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	67
Not 10 Maskiner och inventarier	68
Not 11 Pågående investeringar	68
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar	69
Not 13 Kortfristiga fordringar	69
Not 14 Eget kapital	69
Not 15 Avsättningar	70
Not 16 Långfristiga skulder	71
Not 17 Kortfristiga skulder	72
Not 18 Panter och ansvarsförbindelser	72
Not 17 Koncerninterna förhållanden	73
Vatten- och avloppsverksamhet	74
Nyckeltal (tkr)	74
Resultaträkning VA-verksamhet (tkr)	74
Balansräkning VA-verksamhet (tkr)	75
Noter VA-verksamhet (tkr)	76
Redovisningsprinciper	80
Ordlista	82

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

2023 innebar starten på en ny mandatperiod och vi fick nytillträdda ledamöter i nämnder och styrelser. Inför mandatperioden 2022-2026 hade den politiska majoriteten, S, C, MP och V tagit fram en politisk plattform som visar på den politiska viljeinriktningen. Den visar vägen framåt för det omställningsarbete som krävs för att vi ska bli klimatneutrala och vad som behöver prioriteras för att vi ska bli Sveriges friskaste kommun. Vår politik grundas på en gemensam övertygelse om alla människors lika värde och rätt till delaktighet i samhällsutvecklingen. Hammarö kommun ska leverera en jämställd och jämlik medborgarservice. Hammarö kommuns verksamhet ska kännetecknas av att vara av god kvalitet och bedrivs med god ekonomisk hushållning. Det sistnämnda är en förutsättning för vår långsiktiga planering.

2023 präglades omvärlden av konflikter, stigande räntor och hög inflation, där elpriser, drivmedel och livsmedel står för extraordinära ökningar. Även kommunens kostnader för pensioner har ökat väsentligt under året. Det budgeterade resultatet för 2023 var förhållandevis lågt för att ses inom ramen för god ekonomisk hushållning. Trots förhållandet i omvärlden visade 2023 års resultat på något annat. Ett resultat som jag vill kommentera. Kommunen fick högre skatteintäkter än de vi hade förutspått i budgeten (det blev många fler arbetstimmar i Sverige än vad man på nationell nivå trodde våren 2022), de generella statsbidragen blev bättre än budgeterat, kommunen har sålt mark och fastigheter under året. Det är i huvudsak intäkter av engångskaraktär, dessa gäller bara för året 2023. Däremot kan vi använda intäkterna i kommande investeringar, vilket är positivt då vi fortfarande har en del investeringar att klara av.

Måluppfyllelsen av kommunens uppdrag är starkt kopplat till de tillgängliga resurser som vi har att förfoga över. Vi kan konstatera att vi når en hög kvalitet i våra välfärdstjänster. Den viktigaste faktorn för måluppfyllelse är våra anställdas möjlighet till delaktighet och möjligheter att göra ett gott arbete.

Inför 2023 tog fullmäktige fram indikatorer för fullmäktigemålen. Dessa indikatorer är också kopplade till Agenda 2030 arbetet. Värdena för kommunens indikatorer är höga. I budgetarbetet för 2023 valde vi i politiken att höja värdet för vissa indikatorer och resten av indikatorerna fick bibehålla sina värden. Uppföljningen visar att vi för de flesta indikatorerna lyckades få måluppfyllelse. Min uppfattning är att vi har en bra kvalitet på den verksamhet som kommunen genomför och jag vill tacka alla våra medarbetare för ett gott arbete.

Hammarö kommun växer men inte med lika många personer som för några år sedan. 2023 visade att vi ökade med 120 personer i kommunen. Den största delen av ökningen är inflyttade personer. Födelsenettet för 2023 var fyra barn, vilket indikerar på att det liksom i övriga Sverige föds färre barn i Hammarö. En omständighet som kommer att ha betydelse i planering av förskoleverksamheten de närmaste åren.

Under 2023 tog vi ett viktigt kliv i kommunens avfallshantering, vi började sortera ut matavfall, något vi har efterfrågat i många år. Vi lyfte även över rehanteringen till kommunens energibolag. I mars genomförde vi tillsammans med näringslivsforum en Näringslivsmässa. Syftet med mässan var att skapa en mötesplats för nätverkande mellan näringsidkare, visa upp vilken bredd på näringslivet som finns i Hammarö kommun och ge våra elever i årskurs åtta en möjlighet att se olika yrkesinriktningar, något de

kan ha med sig när de ska fortsätta till gymnasiet. Under hösten tog vi första spadtaget för Hammarlunden 7-9 som beräknas vara klar att flytta in i januari 2026. Vi fortsatte också vårt arbete med omställningsprocessen till God och nära vård. Ett arbete som innebär att vi förflyttat fokus till ett mer främjande och förebyggande arbete bland barn, unga och äldreområdet.

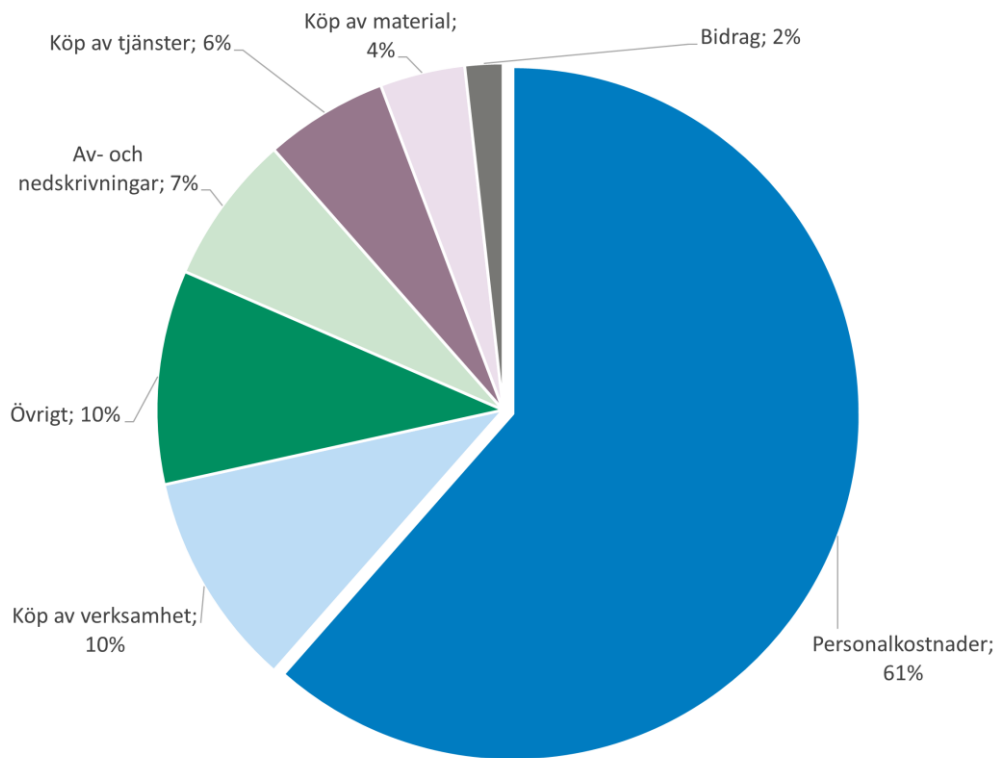
I årsredovisningen finns mycket information om kommunens verksamheter och måluppfyllelse. Vi får aldrig glömma att kvaliteten uppstår i mötet mellan kommunens medarbetare och medborgare som nyttjar vår service eller har behov av vårt stöd. Jag vill därför passa på att ännu en gång tacka alla medarbetare i förvaltningar och bolag för era arbetsinsatser under året som gått.

Mars 2024

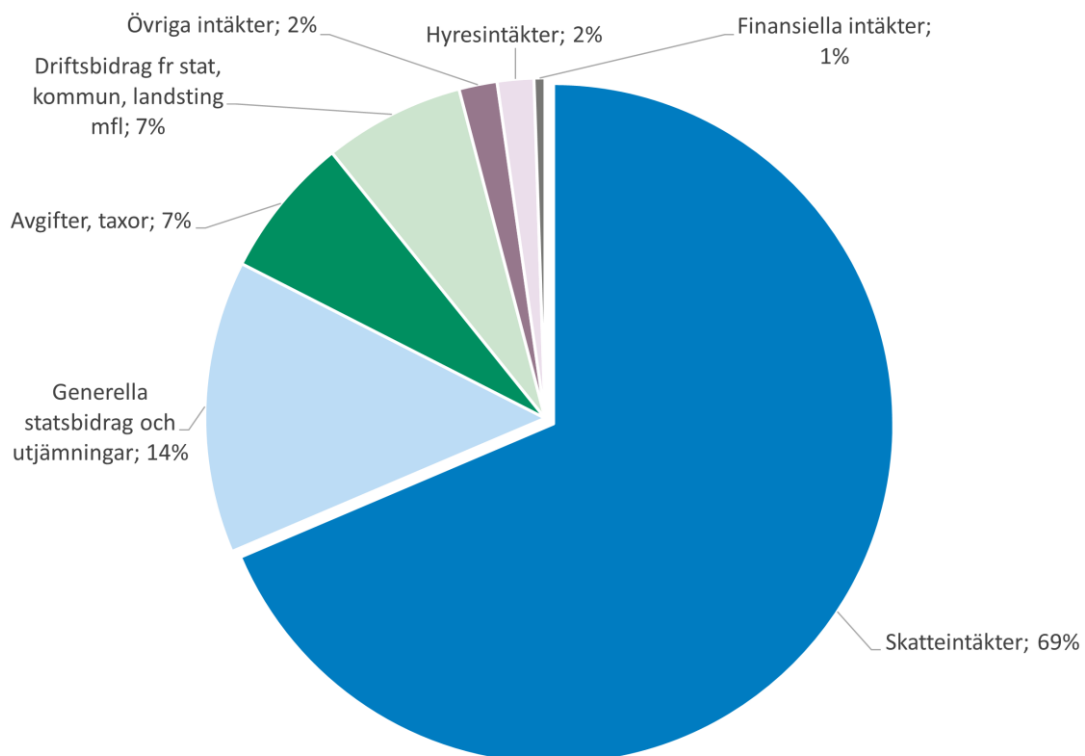
Solweig Gard (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Hammarö kommuns fördelning av pengar

Så här använder vi pengarna (%)

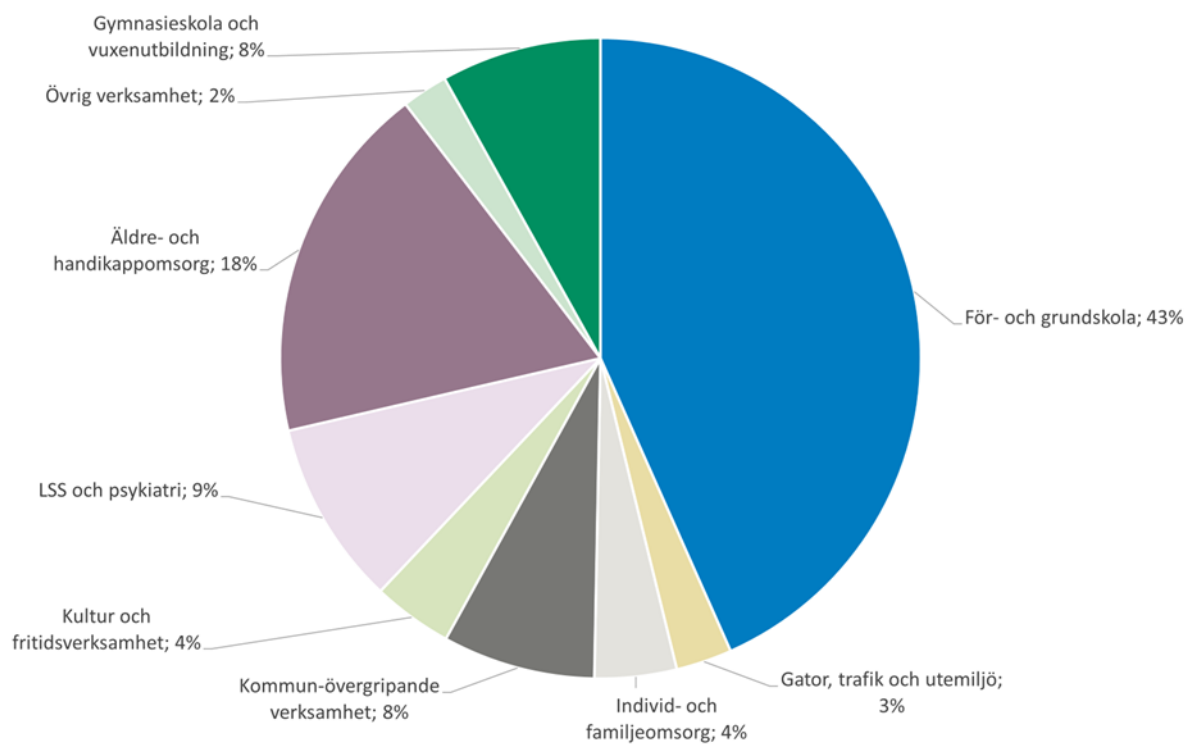

Härifrån kommer pengarna (%)

Så här fördelas pengarna per verksamhetsområde (%)

Så här fördelas pengarna efter verksamhetsområde:

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Hammarö kommuns verksamhet det gångna året. Huvudsakligt fokus är den kommunala koncernen som ger en bild av den samlade kommunala verksamheten, oberoende av hur verksamheten är organiserad.

Översikt över verksamhetens utveckling

Den kommunala koncernen

	2019	2020	2021	2022	2023
Verksamhetens intäkter	306 631	308 429	327 367	333 290	357 663
Verksamhetens kostnader	-1 177 754	-1 197 666	-1 213 089	-1 294 582	-1 377 504
Årets resultat	3 276	29 239	41 006	101 619	82 591
Soliditet	14%	13%	14%	16%	18%
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	4%	5%	6%	9%	11%
Investeringar (netto)	362 386	444 857	367 603	179 951	293 710
Långfristig låneskuld	1 882 033	2 196 169	2 271 261	2 399 851	2 386 988
Antal anställda	1 403	1 270	1 301	1 337	1 331

Kommunen

Nyckeltal	2019	2020	2021	2022	2023
Antal invånare	16 568	16 668	16 765	16 820	16 940
Kommunalskatt	21.6%	23.1%	23.1%	23.1%	22.0%
Verksamhetens intäkter	227 377	235 893	243 720	251 600	256 603
Verksamhetens kostnader	-1 142 921	-1 173 404	-1 179 475	-1 253 077	-1 321 198
Årets resultat kommun	-1 618	16 499	24 546	92 722	77 524
Soliditet	18%	16%	16%	18%	19%
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser	4%	5%	5%	9%	10%
Nettoinvesteringar	364 036	460 349	349 933	156 311	272 563
Låneskuld	1 112 000	1 412 000	1 512 000	1 662 000	1 662 000
Antal anställda	1 392	1 259	1 289	1 325	1 312

Den kommunala koncernen redovisade ett resultat på 82,6 mnkr för verksamhetsåret 2023. Kommunens resultat uppgår till 77,5 mnkr vilket ska jämföras med budgeterat resultat på 9,4 mnkr. Skatteintäkterna blev 20,4 mnkr bättre än den prognos SKR tog fram inför budgetåret. Försäljning av arrendetomter och fastigheter har påverkat årets resultat positivt med 11,2 mnkr. Nämndernas resultat visar ca 22 mnkr bättre än budgeterat.

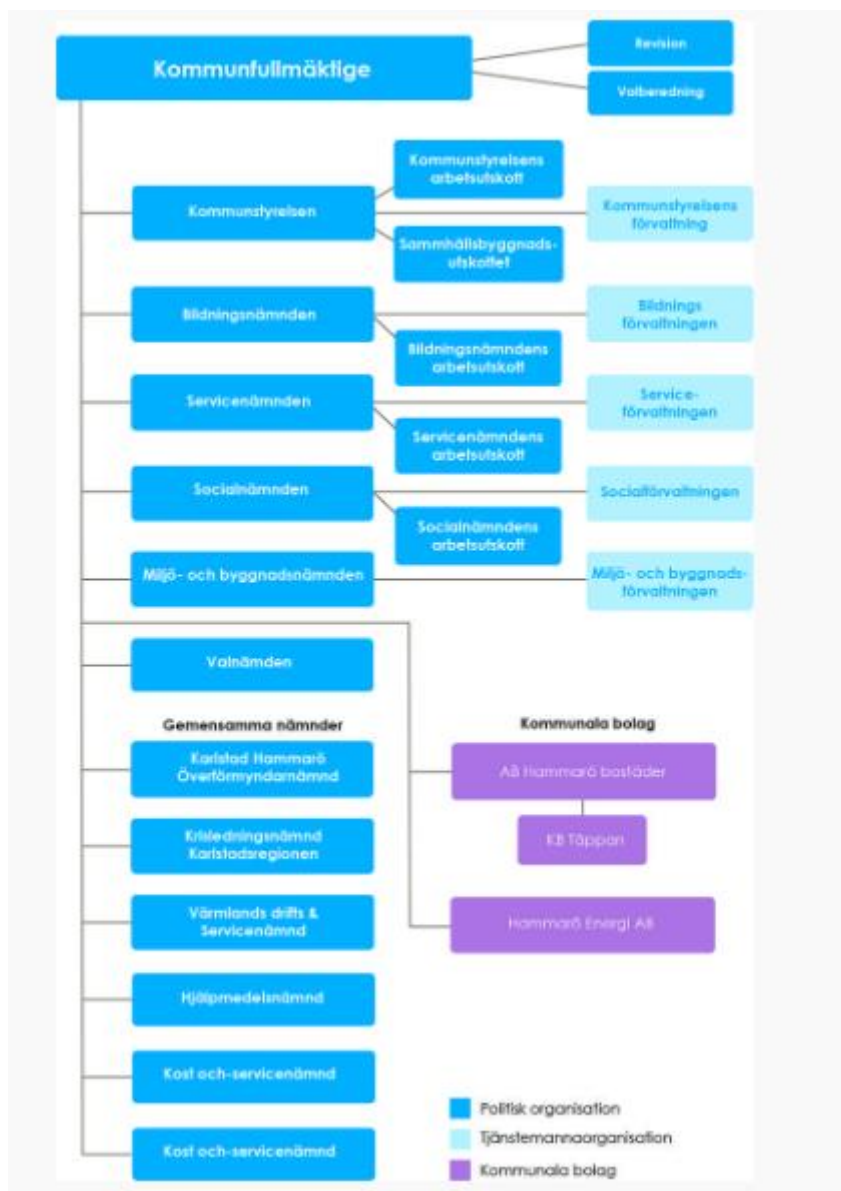
Det är mycket bra för vår framtida ekonomi med ett så stort resultat då det kommer innebära lägre upplåning och därmed inga ökade räntekostnader.

Soliditeten i kommunen (med hänsyn till totala pensionsförpliktelser) är 10 procent. Omfattande investeringar 2023 i lokaler för skolor och förskolor har medfört att nivån på investeringarna är höga.

Hammarö kommun har fortfarande historiskt stora investeringsnivåer. För att klara en tillfredsställande självfinansieringsgrad och minimera koncernens upplåning krävs goda resultat och att nämnderna klarar sina budgetramar.

Vatten och avloppsverksamheten har stora investeringsbehov framöver vilket innebär att kommunen behöver låna för att finansiera investeringarna. Amorteringen som skatteverksamheten gör kommande år finansierar tillsammans med nya lån kommande investeringar inom vatten och avlopp.

Den kommunala koncernen

Koncernen har inte förändrats under året.

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation och i två helägda bolag, Hammarö Energi AB och AB Hammarö bostäder. Därtill finns Kommuninvest Ekonomisk förening genom vilken Hammarö kommun just nu finansierar hela kommunens investeringsbehov.

Skälen till att Hammarö kommun valt att driva viss verksamhet i bolagsform är dels organisatoriska, dels ekonomiska. Den verksamhet som bedrivs i bolagsform är sådan verksamhet som är konkurrensutsatt och/eller drivs på affärsmässiga grunder.

Bolagen leds av politiskt tillsatta styrelser och professionella tjänstepersoner.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Skenande inflation, mycket höga elpriser, räntehöjningar samt ökade pensionskostnader har påverkat kommunens ekonomi jämfört med tidigare år historiskt mycket.

En åldrande befolkning och ökat antal barn i kommunen har medfört nödvändiga satsningar på byggnation av skol- och förskolelokaler och äldreboende fortsätter att fresta på kommunens resurser under ett antal år framöver.

Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen har en avgörande betydelse för vår kommuns framtid och utveckling. Befolkningsstillväxten och de intäkter den ger garanterar en fortsatt hög samhällsservice. Ett levande centrum, goda kommunikationer och attraktiva miljöer är faktorer som gör att människor vill flytta hit och att medborgare som redan bor här trivs och vill bo kvar. Det skapar en attraktiv kommun.

Hammarö kommuns befolkning har växt kontinuerligt under en rad år med en ganska hög befolkningsstillväxt de senaste åren. Under 2023 ökade folkmängden i Hammarö kommun med 120 personer, från 16 820 till 16 940 invånare. Orsaken till den ökade befolkningen var ett flyttnetto på 121 personer och ett födelsenetto på minus 4 personer. Under året flyttade 941 personer till Hammarö, vilket var ungefär detsamma som under 2022.

Antalet personer som flyttade från kommunen var 820 personer. Flyttnettot (antalet inflyttade minus utflyttade) under 2023 var således 121 personer. Under prognosperioden 2023–2032 beräknas folkmängden i Hammarö kommun att öka med 1 445 invånare, från 16 940 till 18 385 personer. Flyttnettot förväntas bli i genomsnitt 152 personer per år och födelsenettet 4 personer per år. Totalt ger detta en förändring med 156 personer per år.

Finansiella risker och osäkerheter

Bland verksamhetsrisker är kompetensförsörjning en nyckelfråga för kommunen och dess verksamhet. För vissa personalgrupper finns det risk att det kommer att uppstå rekryteringssvårigheter. Under året finns problem med höga sjukskrivningstal i kommunen, men det pågår ett intensivt arbete med ett antal olika åtgärder för att sänka frånvaron.

Den finansiella risken som den kommunala koncernen och kommunen står inför är framför allt ränterisk. Den av kommunfullmäktige beslutade finanspolicyn innehåller riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten i den kommunala koncernen och kommunen.

Per den 31 december 2023 uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder till 2 245 (2 255) mnkr. Årets investeringar har finansierats med egna medel. Per den 31 december 2023 uppgick kommunens räntebärande skulder till 1 662 mnkr (1 662 mnkr).

Pensionsförpliktelser och -riktlinjer

1. Totala pensionsförpliktelse i balansräkningen (gäller enbart kommunen)

a. Avsättning inkl. särskild löneskatt 8 895 tkr

b. Ansvarförbindelse inkl. särskild löneskatt 240 884 tkr

Summa pensionsförpliktelser i kommunen 249 779 tkr

2. Överskottsmedel i kommunen 11 723 tkr

3. Återlånade medel 249 779 tkr - 11 723 tkr = 238 056 tkr

Händelser av väsentlig betydelse

Omvärlden har präglats av konflikter, stigande räntor och hög inflation, där elpriser, drivmedel och livsmedel står för extraordinära ökningar. Även kommunens kostnader för pensioner har ökat väsentligt under året.

Renhållningen är överflyttad till Hammarö Energi AB.

Under årets första månader har mycket tid lagts på budgetprocessen inför 2024. Stora utmaningar väntar och det krävs åtgärder för att skapa god ekonomisk hushållning kommande år.

Byggnation av Hammarlunden 7-9 har nu startat och bestånden av Knärot är flyttade.

Arbetet i Näringslivsforum har pågått under hela perioden och i mars genomförde vi den första Näringslivsmässan. Utvärderingar är gjorda efter mässan och beslut har även tagits att den ska genomföras 2024 i mars.

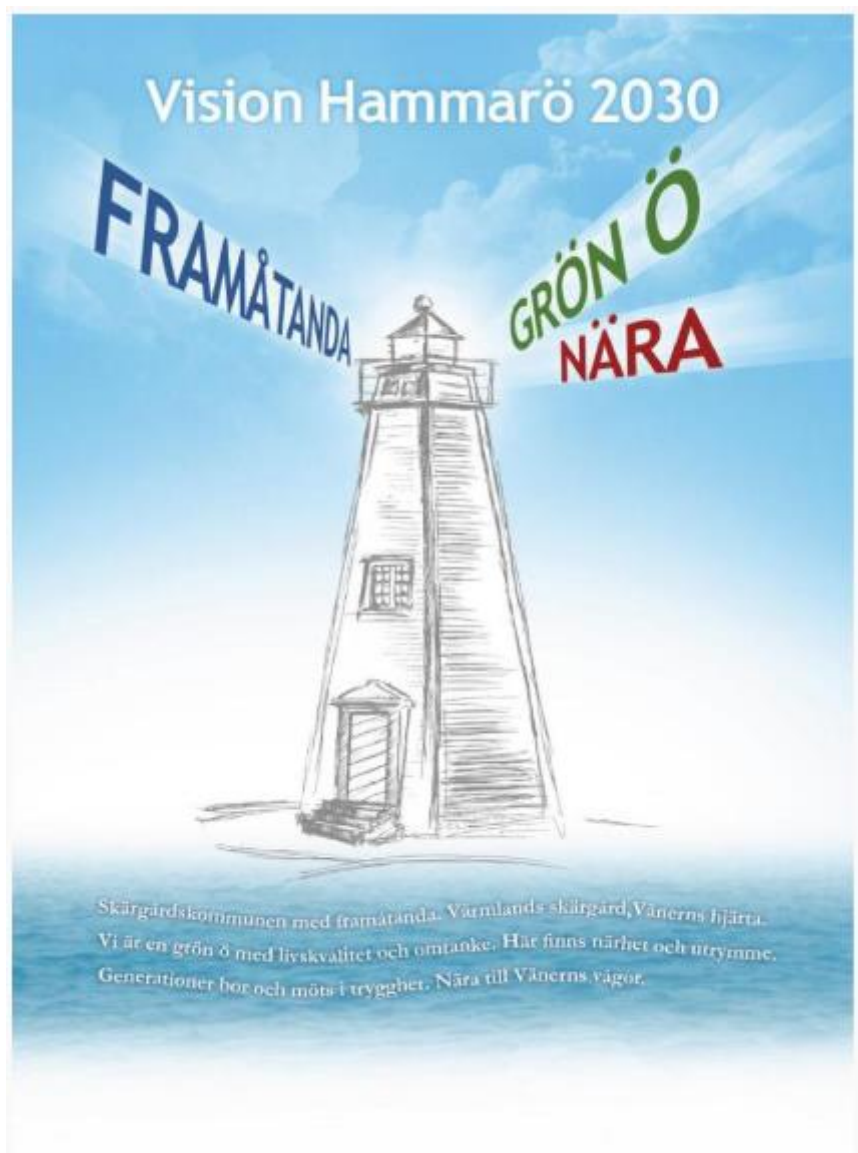
Plan för laddinfrastruktur är antagen. I planen framgår att uppdraget att installera och drifva icke publika och publika laddare har tilldelats Hammarö Energi.

Från och med 1 juli 2023 träder Lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete i kraft. Detta innebär för första gången en reglering av det kommunala brottsförebyggandet i svensk lag. En säkerhetskoordinator finansierad gemensamt i länet från Räddningstjänsten kommer att fokusera på att ta fram en lägesbild. I kommunen organiseras det brottsförebyggande arbetet under socialförvaltningen och fältsekreterarna kommer att fungera som kommunens kontaktpersoner.

Omställningsprocessen till en God och nära vård hälsa och omsorg fortsätter i en positiv riktning där förflyttningen mot ett mer främjande och förebyggande arbete har fallit väl ut främst inom barn och unga och äldreområdet.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

För att kunna ge Hammaröborna en service med god kvalitet krävs ett strukturerat arbete som bedrivs utifrån mål- och resultatstyrning. Hammarö kommun arbetar utifrån en vision där framåtanda, grön ö och nära är de tre ledorden.

För att förverkliga kommunens vision finns en gemensam styrmodell som anger hur den kommunala verksamheten i Hammarö kommun ska styras, följas upp och utvärderas. Styrmodellen är baserad på visionen och på Agenda 2030, det vill säga FN:s globala mål som Sverige tillsammans med de flesta övriga länder i världen förbundit sig att jobba utifrån.

Agenda 2030

Agendan är universell, vilket innebär att den riktar sig till alla världens länder, och att dess länder bär gemensamt ansvar för dess genomförande. Målen är integrerade och odelbara. Det betyder att inget mål kan nås på bekostnad av ett annat. Ingen skall lämnas utanför, agendan måste genomföras med särskild hänsyn till de människor och samhällen som har sämst förutsättningar. Jämlikhet och jämställdhet är en förutsättning för alla de 17 målen.

De 17 målen i Agendan fördelas över de tre hållbarhetsaspekterna; ekonomi, socialt/samhälle och klimat/miljö medans mål 17; genomförande och globalt partnerskap skär igenom alla delar eftersom det handlar om partnerskap och själva genomförandet

Uppföljning av mål

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och beslutar om vision, samt de övergripande fullmäktigemål med tillhörande indikatorer som nämnderna ska följa. Kommunfullmäktige beslutar också hur mycket verksamheterna får kosta.

- Nämndernas uppgift är att utifrån de mål som kommunfullmäktige beslutat om, se till att verksamheterna bedrivs så effektivt som möjligt. För att nämnderna ska kunna styra sina förvaltningar utifrån de övergripande strategier och mål som kommunfullmäktige beslutat om, krävs att nämnderna fattar beslut om egna nämndmål. Det är viktigt att de mål nämnderna beslutar om avser frågor som nämnden har rådighet över.
- Utifrån de mål som nämnderna satt upp är det sedan förvaltningarnas uppgift att planera och genomföra verksamheten. Målen förankras bland alla medarbetare och aktiviteter kopplas till nämndmålen för att nå måloppfyllelse.
- I samband med årsredovisning görs en uppföljning av fullmäktigemålen och i samband med delårsrapport och årsredovisning görs en uppföljning av respektive nämnds mål. Uppföljning på fullmäktige nivå görs genom kontroll av att de indikatorer som finns kopplade till kommunfullmäktiges mål ligger inom förutbestämda riktvärdena som fullmäktige beslutat. På nämndnivå kan indikatorer också användas där det passar men uppföljningen görs genom beskrivning/analys av hur de till nämndmålen kopplade processerna ute i verksamheterna fortgår. Kunskapen från dessa analyser tas sedan med i planeringsarbetet inför kommande budgetår, för att på så sätt ständigt förbättra verksamheten.

Ekonomiska ramar

I arbetet med att ta fram ekonomiska ramar tas hänsyn till kommunens befolkningsprognos, eventuella ambitionsförändringar och rationaliseringsbehov. Kommunens avgiftsfinansierade verksamhet som är reglerade enligt självkostnadsprincipen (vatten, avlopp) utarbetar budget utifrån fullmäktiges beslut om taxa. Som huvudprincip, om inte särskilda omständigheter råder, ska dessa verksamheter anpassa kostnaderna i förhållande till taxeintäkterna.

Planering året innan budgetåret

Syftet med den årliga planeringsprocessen är att skapa prioriterade och tydliga mål och utifrån dem besluta om budget och ägardirektiv. Nedan lämnas en övergripande beskrivning av budgetprocessen. Kommunstyrelsen beslutar om budgetförutsättningarna för mål och ekonomi. Under våren arbetar därefter nämnderna fram förslag till detaljerade mål samt drift- och investeringsbudget.

I november drygt ett år innan budgetåret presenterar förvaltningscheferna, vid en gemensam dag med politiker och tjänstemän, sin analys för att uppmärksamma pågående trender som kan påverka kommunens utveckling på kort och lång sikt.

Kommunstyrelsen överlägger med nämnder i mars. Utifrån dialogerna tar den styrande "majoriteten" fram ett förslag om mål och budget för hela kommunen inför kommande år.

I juni beslutar Kommunfullmäktige om mål och ekonomisk tilldelning för kommunen och dess nämnder. Kommunfullmäktige beslutar om bolagens ägardirektiv i april.

Uppföljning under budgetåret

Kommunen följer upp mål två gånger per år och ekonomi tre gånger per år. Detta sker i en tertialrapport, i delårsbokslutet och i årsredovisningen. Tertialrapporten innehåller ekonomiskt periodutfall samt helårsprognos. Delårsbokslutet innehåller uppföljning och analys av kommunfullmäktiges mål när så är möjligt (nämnders), ekonomiskt periodutfall samt helårsprognos. Alla ansvariga nämnder och styrelser ska ta ställning till om det finns åtgärdsbehov i förhållande till

tertiär rapport och delårsbokslut. Kommunrevisionen gör en övergripande granskning av delårsbokslutet. Delårsbokslutet beslutas i nämnder. Eventuella åtgärdsbehov analyseras. Delårsbokslutet fastställs av kommunfullmäktige i början av oktober.

Bokslut och årsredovisning

Arbetet med den kommunala koncernens bokslut och kommunens årsredovisning följer följande process. Den löpande uppföljningen avslutas, i februari efter budgetåret, med nämndernas och bolagens årsbokslut, samt kommunens årsredovisning. Årsredovisningen innehåller koncernövergripande analyser samt uppföljning av koncernens mål och resultat. Revisionen gör en granskning av nämndernas årsbokslut och koncernens årsredovisning. Kommunfullmäktige fastställer årsredovisningen i april samt beslutar om ansvarsfrihet för kommunstyrelsens och nämndernas ledamöter.

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela den kommunala koncernen. Uppsiktspliktens genomförande tar sin utgångspunkt i budget, flerårsplan, ägardirektiv och affärsplaner. Utöver delårsrapporterna rapporterar nämnderna samt bolagen till kommunstyrelsen avseende utvecklingen av verksamhet och ekonomi. Vid större avvikelser kallas nämnd in formellt för muntlig dialog med kommunstyrelsens arbetsutskott. Uppsiktspliktens genomförande kombineras med budgetberedningsprocessen som beskrevs ovan. Under denna process rapporterar styrelserna om sin verksamhet för det gångna året och hur planeringen löper för innevarande år och utsikter och prognoser för kommande år.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har ett övergripande och samordnande ansvar för intern kontroll inom hela kommunen. Som utgångspunkt finns ett reglemente för intern kontroll som gäller hela den kommunala koncernen. Kommunstyrelsens konkreta roll är att:

- 1) driva det koncernövergripande internkontrollarbetet och
- 2) följa upp den interna kontrollen inom den kommunala koncernen.

Överlag fungerar den interna kontrollen väl, brister upptäcks och det finns förslag på åtgärder.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen säger att varje kommun i sin budget, efter egna förutsättningar, ska fastställa mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning.

Verksamhetsmålen ska bidra till att verksamheten bedrivs på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt och de finansiella målen ska bidra till att kommande generationer inte ska behöva betala för det som tidigare generationer förbrukat. För Hammarö kommun innebär det att den kommunala servicen ska motsvara kommuninvånarnas förväntningar och behov och bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt. De koncernövergripande målen utgör tillsammans med de finansiella målen god ekonomisk

hushållning. En god ekonomi skapar möjligheter för kommunen att även i framtiden bedriva bra verksamhet.

I den av kommunfullmäktige antagna budgeten för år 2023 finns följande finansiella och kommunövergripande mål fastställda för god ekonomisk hushållning i Hammarö kommun.

Finansiella mål

Mål: Årets resultat ska uppgå till 9 mnkr.

Resultatet för 2023 uppgår till 78 mnkr vilket innebär måluppfyllelse.

Mål: Nettokostnaden ska inte öka mer procentuellt än skatteintäkter och generella statsbidrag.

Nettokostnaden har ökat med 0,2% mer än skatteintäkter och generella statsbidrag vilket innebär ej måluppfyllelse.

Mål: Investeringarna (exklusive VA) ska till minst 25 % finansieras med egna medel (avskrivningar + resultat) i genomsnitt för perioden 2023-2025.

Finansiering av årets investeringar med egna medel uppgår till 70 % vilket är måluppfyllelse.

Två av tre mål har måluppfyllelse vilket gör att den sammantagna bedömningen är att Hammarö kommun uppnår de finansiella målen 2023.

Verksamhetsmål

Från 2020 gick Hammarö kommun över till en ny styrmodell. Vår målstyrning och budget utgår från 2021 från de 17 globala målen i Agenda 2030. Att byta styrmodell under en normal tid skulle ställt stora krav på alla verksamheter. Att dessutom byta styrmodell under en pandemi var en stor utmaning som påverkade och präglade på flera sätt bedömningar och målresultat. Utifrån de 17 målen i Agenda 2030 valde Fullmäktige ut tre mål från Agendan att koncentrera sig på mer och formulerade utifrån dessa egna nya fullmäktigemål som började gälla från 2021. Tanken med den nya modellen för uppföljning av mål är att dessa mål är långsiktiga och att måluppfyllelse förväntas uppnås kanske först år 2030. Bedömning av måluppfyllelse i den nya modellen sker utifrån analys av aktiviteter som genomförts och hur processerna mot måluppfyllelse framskrider, men på övergripande fullmäktigenivå också utifrån indikatorer som visar hur kommunen ligger till.

Ett antal indikatorer har tagits fram för att mäta utgångsläget men också för att kunna mäta framstegen framöver. För att få ett utgångsläge har fullmäktige beslutat att utvärderingen av indikatorerna till fullmäktiges mål 2023 baseras på vårt resultat i förhållande till riket, länet och våra egna tidigare resultat. Kommunfullmäktige har valt några mått där målvärdet ska förbättras samt mått som ska bibehållas jämfört med tidigare resultat. Metoden för att redovisa målen och tillhörande indikatorer kommer att utvecklas mer framöver.

Totalt sett har arbetet med den nya modellen gått framåt i bra takt och de globala målen har på kort tid blivit en naturlig del i kommunens sätt att hantera sina utmaningar. För kommunfullmäktiges tre övergripande mål visar analysen av aktiviteter, bedömningen av indikatorerna och resultatet av nämndernas underliggande mål att Hammarö är på rätt väg. Målen är långsiktiga och önskar en positiv förflyttning över tid. Samtliga tre mål är delvis måluppfyllelse även om några värden har sjunkit jämfört med tidigare år.

Indikatorers värde med * är de indikatorer som målvärdet ökat inför året jämfört med tidigare års resultat i kommande tabeller.

 Sveriges friskaste kommun	Målvärde	Resultat	Bedömning
<p>Kommentar:</p> <p>Indikatorernas värde i förhållande till länet och riket visar att Hammarö på i stort sett alla indikatorer står sig väl inom området. Nämnderna har gjort ett bra jobb med aktiviteter ute i verksamheterna Hammarö är på god väg mot att bli Sveriges friskaste kommun. Vissa värden har inte måluppfyllelse, men ligger fortsatt på en hög nivå. Målet är långsiktigt och full måluppfyllelse förväntas först om några år.</p> <p>Beträffande sjukfrånvaro har den starkt påverkats av covid. Ohälsotalet kan man se påverkas av riket i stort där psykisk ohälsa ökar och Hammarö kommun ser en avsaknad av samordning från Försäkringskassan.</p>			◐
<p>Indikatorer:</p>			
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt (%)	5,5*	6,6	◑
Ohälsotal, dagar	17,4	19,5	◑
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen	80*	81	●
Anmälda våldsbrott (treårsmedelvärde), antal/1000 inv	2,6	2,5	●
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	89,6	89,0	◑
Valdeltagande i senaste riksdagsvalet, andel (%)	91	92,0	●
Invånare 25–64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	55,1	56,5	●
Elever i åk 9, meritvärde, hemkommun, genomsnitt (17 ämnen)	240	235	◑
Elever i åk 9 genomsnittligt meritvärde avvikelse från modellberäknat värde kommunala skolor, (meritvärdespoäng)	-8,0*	-15,0	◑
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen avvikelse från modellberäknat värde, kommunala skolor (%)	0,3*	-3,4	◑
Elever i åk 9 som är behöriga till naturvetenskaps- och teknikprogrammen, hemkommun, andel (%)	92,6	87,8	◑

Elever i åk 9 som är behöriga till ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapsprogrammen, hemkommun, andel (%)	92,2	87,3	
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	94,5	89,1	
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%) (år 2021)	86,2	86,2	
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg, helhetssyn, andel (%)	90*	96	
Brukarbedömning SÄBO äldreomsorg, helhetssyn, andel (%)	90*	77	
Barn i befolkningen som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	0,9	0,9	
Deltagartillfällen i idrottsföreningar antal/inv 7–20 år	40,6	42,2	

 Varaktig, inkluderande & hållbar tillväxt	Målvärde	Resultat	Bedömning
Kommentar: Hammarö är en kommun som växer snabbt och behövt göra stora investeringar i infrastruktur de senaste åren vilket avspeglar sig i kommunens resultat. Kommunen har också påbörjat en satsning på att förbättra sitt samarbete med näringslivet och resultaten när det gäller ranking av företagsklimat. När det gäller övriga indikatorer inom området så står sig kommunen väl i förhållande till länet och riket och sammantaget är man på väg åt rätt håll, men det finns områden att arbeta med.			
Indikatorer:			
Inrikes flyttnetto, andel (%)	0,4	0,1	
Företagsklimat enligt ÖJ (Insikt) – totalt – Effektivitet, NKI	74	74	
Företagsklimat ranking	125*	239	
Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	77	79	
Kostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv	760*	812	

 Varaktigt, inkluderande & hållbar tillväxt	Målvärde	Resultat	Bedömning
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%)	2,0	1,9	

 Mot klimatneutral kommun	Målvärde	Resultat	Bedömning
Kommentar: Att gå mot en klimatneutral kommun är kanske det viktigaste, men också det svåraste målet. Här behöver fler indikatorer som mäter kommunens CO ² avtryck tas fram för alla kommuner i landet. Om man ser på de indikatorer som finns inom området så visar de flesta positiva värden, men det finns ett arbete att göra när det gäller miljöbilar i den egna organisationen, ekologiska livsmedel i verksamheten och solcellsanläggningar. Sammantaget är bedömningen att kommunen är på rätt väg men det är en hel del jobb kvar för att uppnå målet Klimatneutral kommun.			
Indikatorer:			
Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%)	20*	8,8	
Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%)	17,9	19,4	
Tillgång till bredband om minst 100 MB/sek, andel av befolkningen (%)	94	94,9	
Befolkning i kollektivtrafknära läge, andel (%)	77	76,7	
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	99,5	93,8	
Solcellsanläggningar totalt, installerad effekt (MW)	2,21	3,58	
Närproducerade livsmedel i den kommunala organisationen (%)	21	23	
Insamlat farligt avfall (inkl. el avfall och batterier), kg/invånare (justerat)	37	25	
Insamlat mat- och restavfall, kg/invånare (justerat)	202	186	
Antal cyklister på Hammaröleden per dygn	550*	Inget resultat	-

Den sammantagna bedömningen är att Hammarö kommun inte uppnår full måluppfyllelse för verksamhetsmålen för 2023.

Slutsatser avseende god ekonomisk hushållning

Hammarö kommun har måluppfyllelse avseende de finansiella målen 2023.

Hammarö kommun gör bedömningen att verksamhetsmålen inte har full måluppfyllelse 2023.

Den sammantagna bedömningen är att Hammarö kommun inte uppnår god ekonomisk hushållning.

Resultat och ekonomisk ställning

Årets resultat

De ekonomiska utmaningarna i vår omvärld är stora och har gått mycket snabbt. Hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande räntor är delar som påverkar oss historiskt mycket.

Den kommunala koncernen redovisade ett resultat på 82,6 mnkr för verksamhetsåret 2023.

Resultatet för Hammarö Energi AB uppgår till +/-0 mnkr.

AB Hammaröbostäders resultat uppgår till 3,6 mnkr inkl. KB Täppan.

Kommunens resultat uppgår till 77,5 mnkr vilket ska jämföras med budgeterat resultat på 9,4 mnkr. Skatteintäkterna blev 20,4 mnkr och generella statsbidrag 7,2 mnkr bättre än den prognos SKR tog fram inför budgetåret. Kommunen har sökt och fått generella statsbidrag via Socialstyrelsen som påverkar ekonomin positivt. Försäljning av arrendetomter samt två förskolor har påverkat årets resultat positivt med 11,2 mnkr. Nämndernas resultat visar ca 22 mnkr bättre än budgeterat. Kommunen har erhållit elprisstöd som uppgår till 6,3 mnkr som till viss del kompenserat årets höga priser för el. Ökade räntekostnader har påverkat resultatet med ett underskott på 1,9 mnkr. En avsättning har omvärderats och påverkar kommunens resultat positivt med 6,4 mnkr.

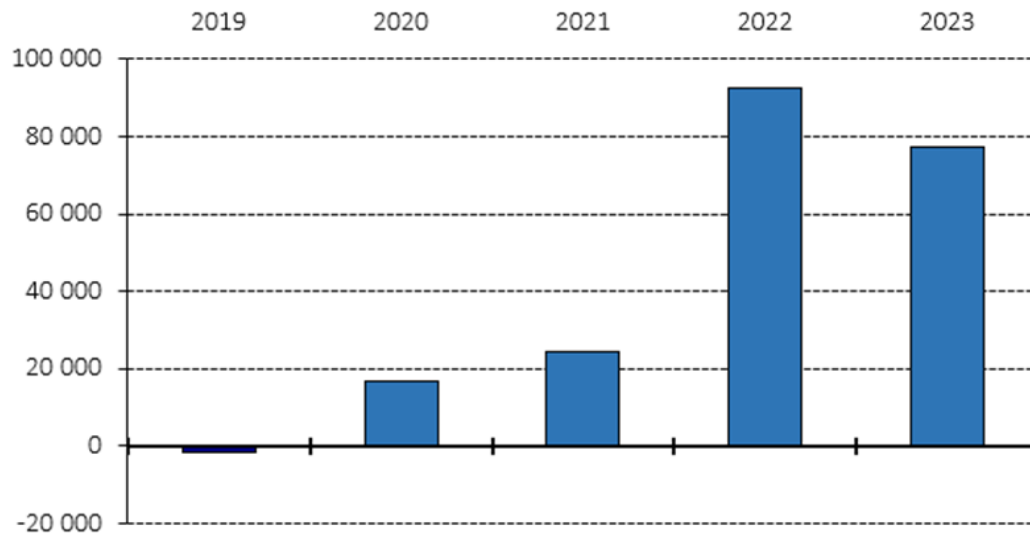
Investeringar har inte genomförts enligt plan vilket påverkar resultatet positivt.

Det har varit ett speciellt år och det finns många olika poster som påverkar resultatet.

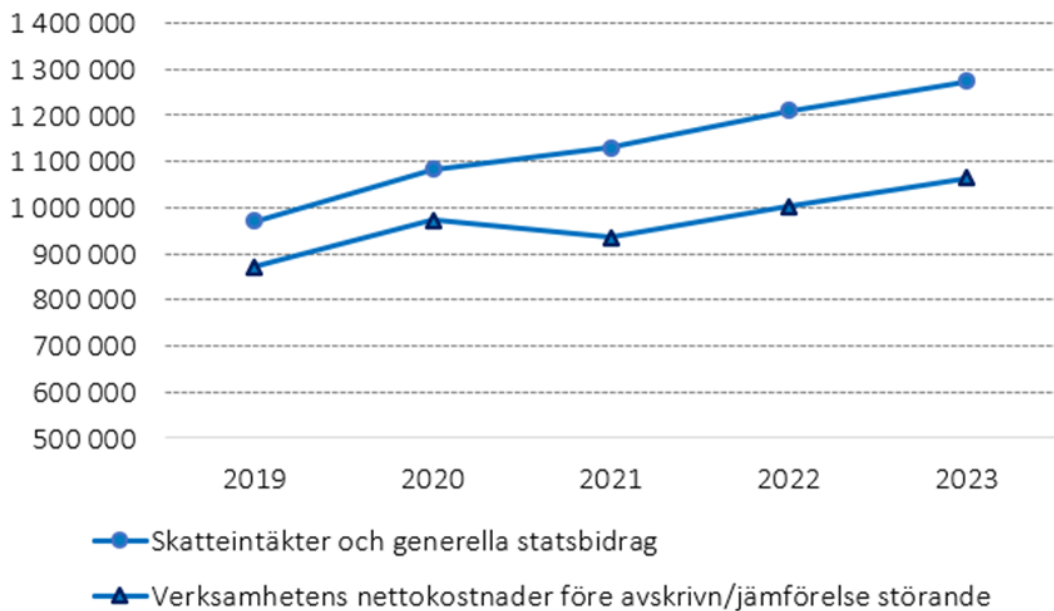
Den kommunala koncernen	Utfall 2023
Hammarö Energi	1
Hammaröbostäder	120
KB Täppan	3 509

Kommunen	Utfall 2023	Budget 2023
Kommunstyrelsen	-61 053	-65 741
Serviceförvaltningen	-158 484	-155 714
Bildningsförvaltningen	-488 792	-493 075
Socialförvaltningen	-319 929	-335 850
Miljö- och byggnadsförvaltningen	-4 306	-4 614

Resultatutveckling (tkr)

Utveckling av intäkter och kostnader (tkr)

Borgensåtagande

Totalt har kommunen ett borgensåtagande på 679 mnkr varav 80 mnkr för bostadsrättsföreningar. Föreningarna är mycket räntekänsliga och om räntorna stiger ökar risken för kommunen. Tabellen visar kommunens hela borgensåtagande.

	(tkr)
Hammarö Energi	97 775
Hammarö Bostäder	485 247
Bostadsrättsföreningar	79 980
Skoghalls folketshusförening	9 431
Föräldrakooperativ	2 429
Hammarö ryttarförening	3 182
Hammarö HC	400
Skoghalls bangolfklubb	908

Känslighetsanalys

Den ekonomiska utvecklingen styrs av ett stort antal faktorer. Vissa kan påverkas av kommunen, medan andra ligger utanför vår kontroll. Ett sätt att beskriva kommunens beroende av omvärlden är att upprätta en känslighetsanalys. Nedan redovisas de ekonomiska konsekvenserna av olika händelser:

- Vid en förändring av kommunalskatten med 10 öre per 100 kr skulle Hammarö kommun öka/minska sina intäkter med +/- 5,9 mnkr.
- En befolkningsförändring med 100 invånare skulle förändra kommunens intäkter med 7,0 mnkr.
- En löneförändring för kommunens personal med 1 % (inklusive personalomkostnader), skulle kosta 7,8 mnkr.
- Skulle låneräntan förändras med 1 procentenhet skulle det innebära en förändring på ca 16 mnkr för kommunens totala lånekostnad.

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Utfallet för 2023 är mycket bättre än budget vilket är positivt. Det kan konstateras att det finns många olika delar som påverkat årets resultat, både negativa och positiva. Nämndernas resultat är positivt där verksamheter har jobbat hårt med att vara återhållsamma både med inköp och anställningar. Statsbidrag har bidragit till att utrymmet inom verksamheterna har påverkats mycket positivt. Inflation och energipriser har påverkat framför allt Servicenämndens, men elprisstöd har kompenserat påverkan till viss del.

Skatteintäkterna blev 20,4 mnkr bättre än budgeterat och generella statsbidrag blev 25,5 mnkr bättre.

Balanskravsresultat

	2021	2022	2023
=Årets resultat enligt resultaträkningen	24 546	92 722	77 524
-Samtliga realisationsvinster	-16 132	-4 869	-12 178
+Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet			
+Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet			
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	8 414	87 853	65 346
-Reservering av medel till utjämningsreserv			
+Användning av medel från resultatutjämningsreserv			
Synnerliga skäl			
= Årets balanskravsresultat	8 414	87 853	65 346

Balanskravet innebär att kommunen ska upprätta en budget för varje kalenderår så att intäkterna överstiger kostnaderna. Om de redovisade kostnaderna överstiger intäkterna ett räkenskapsår ska det negativa resultatet och det egna kapitalet återställas inom tre år om det inte finns synnerliga skäl. Årets balanskravsresultat är ca 65,3 mnkr, vilket innebär att kommunen kommer att uppfylla balanskravet. Kommunen har inget att återställa sedan tidigare.

Väsentliga personalförhållanden

Personalstruktur

Personalrelaterade frågor är av högsta strategiska värde för en organisation och dess resultat. Hit hör bland annat hur åldersstruktur, sjukfrånvaro, sysselsättningsgrader, lönefrågor med mera ser ut och hanteras. Hammarö kommun har i sin medarbetarpolicy tagit fasta på att personalen är kommunens viktigaste resurs. Detta visar sig bland annat i att 61 % av de totala kostnaderna är personalrelaterad. Med tanke på det stora behovet av framtida rekryteringar och den ökade konkurrensen om medarbetare med rätt kompetens är det viktigt att Hammarö kommun fortsätter framstå som en attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera och behålla kompetenta medarbetare i framtiden. Här har t ex lön, arbetstider, utvecklingsmöjligheter, inflytande och hälsofrågor stor betydelse. Mycket viktigt är även ledarskap och verksamhetens kvalitet för hur väl organisationen lyckas med detta.

Coronapandemin och följderna av den har påverkat organisationen även om det varit på en lägre nivå än under åren 2020 - 2022. Det oroliga omvärldsläget har också det påverkat organisationen på många olika sätt.

Jämförelser sker i förhållande till de siffror som angivits i tidigare årsredovisningar trots att vissa eftersläpningar kan finnas t ex vad det gäller sjuktal och personalstruktur. Tabellerna kan även innehålla avrundningseffekter. Antalet anställda m m hämtas ur Hypergene och sjukfrånvaro hämtas från Utdata och är direkt jämförbara med tidigare år.

Förvaltning	Årsarbetare	Antal personer
Bildningsförvaltningen	615	625
Socialförvaltningen	469,5	473
Serviceförvaltningen	163	168
Miljö och Byggförvaltningen	8	8
Kommunstyrelsen	56,5	57
Totalt	1 312	1 331

Hammarö kommun hade 1 312 tillsvidareanställda årsarbetare 2023-12-31 fördelat på 1 331 personer varav 1 066 kvinnor och 265 män. Detta är en minskning sedan 2022 med 13 årsarbetare och 16 personer.

Minskningen beror till viss del på att en verksamhetsövergång av renhållningsverksamheten genomfördes från Serviceförvaltningen till Hammarö Energi AB 2023-01-01.

Ålders- och könsfördelning samt sysselsättningsgrader

Förvaltning	Medelålder, år	Andel kvinnor, %	Andel män, %	Andel heltider, %
Bildningsförvaltningen	44,5	85	15	95
Socialförvaltningen	45,1	83	17	95,1
Serviceförvaltningen	48,3	61	39	91,1
Miljö och Byggförvaltningen	49,1	50	50	100,0
Kommunstyrelsen	47,1	63	37	96,5
Totalt	46,8	81	19	94,3

Medelåldern har på ett år ökat 1,8 år vilket är en stor ökning.

Könsfördelningen överensstämmer i stort med tidigare år och landet i övrigt med ca 80 % kvinnor och 20% män i kommunal verksamhet.

Andelen heltider har ökat från 93,9 % till 94,3 % vilket är en fortsatt stor ökning från en redan mycket hög nivå. I medarbetarundersökningen som genomfördes 2023 angav ca 93 % av de som svarade att de var nöjda med sin sysselsättningsgrad. 3 % ville ha högre och 5 % ville ha lägre.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har minskat med 0,34 procentenheter sedan 2022. De tre senaste åren har haft en högre sjukfrånvaro än tidigare vilket i första hand kan kopplas till Coronapandemin.

Sjukfrånvaro i procent

	2019	2020	2021	2022	2023
Total sjukfrånvaro	5,91	6,70	6,46	6,80	6,57
Sjukfrånvaro > 59 dagar	45,77	34,17	36,42	38,58	47,13
Kvinnors sjukfrånvaro	6,39	7,21	6,95	7,52	7,3
Mäns sjukfrånvaro	4,23	4,91	4,79	4,34	3,9

Sjukfrånvaro i procent för respektive åldersgrupp

	2019	2020	2021	2022	2023
29 år och yngre	4,54	5,61	5,6	5,82	5,04
30 år - 49 år	6,30	6,72	6,22	6,47	6,6
50 år och äldre	5,95	7,0	7,02	7,6	6,9

Sjukfrånvaro i procent för respektive förvaltning

Förvaltning	2019	2020	2021	2022	2023
Bildningsförvaltningen	5,86	6,71	6,26	6,8	6,33
Socialförvaltningen	6,23	7,72	7,58	7,62	7,74
Serviceförvaltningen	5,70	5,15	5,54	5,75	5,48

Framtida rekryteringsbehov

De kommande fem åren kommer ca 170 av dagens medarbetare, inom alla områden, att fylla 65 år. Grupper som främst berörs är vård-/omsorgspersonal (ca 60) och personal inom skola/förskola (ca 60) men även personal inom teknik, kök och städ omfattas i hög grad (ca 30). Det ger en fingervisning om framtida pensionsavgångar och rekryteringsbehov även om man kan gå i pension såväl tidigare, vid 63 års ålder, som senare, vid 69 års ålder. Även om pensionsåldern successivt höjs kommer antalet personer som avgår med pension att fortsätta vara stort då det utgörs av relativt stora åldersgrupper. Dessutom har medelåldern höjts relativt mycket. Det är viktigt att skapa förutsättningar som gör att medarbetare vill och kan arbeta längre. Kompetensförsörjningen påverkas påtagligt av demografiska förändringar, exempelvis inom äldreomsorg, förskola och skola, samt av den allmänna personalrörligheten. Bilden överensstämmer även med hur det ser ut i andra kommuner varför konkurrensen om kompetenta medarbetare hårdnar ytterligare såväl regionalt som nationellt. Detta har blivit påtagligt de senaste åren då antalet personer med efterfrågade kompetenser inte räcker till inom flera områden. Viktiga delar för en arbetsgivare att arbeta med är varumärket där exempelvis löner och anställningsvillkor, bra arbetsmiljö och bra ledarskap samt delaktighet och utvecklingsmöjligheter ingår.

Hälsa och Friskvård

Hammarö Kommun har ett väletablerat systematiskt arbetsmiljöarbete genom APT, samverkan, medarbetarsamtal, medarbetarundersökning, årlig uppföljning samt skyddsronder med mål att skapa en god arbetsmiljö för alla. Hammarömodellen är kommunens gemensamma arbetssätt för att på ett enhetligt sätt fokusera på hälsofrämjande aktiviteter där tydliga sjukfrånvarorutiner och omtankesamtal är viktiga inslag. Under 2023 har vårt arbete förstärkts med statliga medel för att rikta insatser på ett hållbart arbetsliv och sänkt sjukfrånvaro främst inom socialförvaltningen. Falck företagshälsovård är en viktig samarbetspartner i vårt arbete med att stärka vårt hälsofrämjande arbete för sänkt sjukfrånvaro. Kommunen erbjuder samtliga medarbetare friskvårdsbidrag 2000 kr/år samt förmåncykel. Nytt under 2022 är att vi har påbörjat två må bra månader under året med syfte att erbjuda ett brett spektrum av må bra aktiviteter till samtliga medarbetare. Hammarö kommuns mål sänkt sjukfrånvaro till 2030 har starkt påverkats av de senaste årens pandemi men målet 3 % 2030 ser vi fortsatt som ett möjligt inriktningsmål.

Personalkostnader

	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
Löner	-608 118	-623 033	11 915
Arbetsgivaravgifter	-214 533	-256 457	41 924
Pensioner	-79 408	0	-79 408
Summa	-902 059	-876 490	-25 569

Förväntad utveckling

Hammarö kommun är inne i en intensiv investeringsfas vad gäller förskolor och skolor. Det kräver stora resurser både under projektiden, men också framledes vad gäller räntekostnader, avskrivningar och drift. För att klara denna utmaning krävs ett antal olika saker. Kommunens verksamheter behöver bli så effektiva som är möjligt och ett antal åtgärder behöver vidtas för att spara pengar.

Vi ökar i befolkning och den demografiska förändringen handlar framför allt om ökat antal barn och äldre. Det är dock ytterst väsentligt att kommunen fortsätter sin befolkningstillväxt. Fler invånare innebär mer intäkter till kommunen och dessutom blir det fler som kan dela på de kostnader som uppstår.

Framtidens utmaningar kräver nya sätt att arbeta. Vi behöver hitta nya arbetsmodeller som på ett bättre sätt nyttjar medarbetarnas samlade kompetens. En digital omställning är också avgörande för att behålla den höga kvaliteten och nyttjandet av teknikens möjligheter är nödvändig för att underlätta vardagen.

Ambitionen är att amortering på kommunens lån ska påbörjas med minst hälften av det årliga avskrivningsbeloppet.

Kommunen kommer behöva låna framöver för att finansiera kommande investeringar inom vatten och avloppsverksamheten där stora investeringar kommer ske inom området.

Driftsredovisning

Resultatuppföljning kommunen

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

	Utfall Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
INTÄKTER	31 993	32 303	29 013	3 290
KOSTNADER	-92 711	-93 356	-94 754	1 398
Summa Resultat	-60 719	-61 053	-65 741	4 688

Servicenämnden - Skattefinansierad verksamhet

	Utfall Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
INTÄKTER	22 689	33 504	24 150	9 354
KOSTNADER	-273 358	-191 995	-179 864	-12 131
Summa Resultat	-250 669	-158 491	-155 714	-2 777

Servicenämnden - Taxefinansierad verksamhet

	Utfall Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
INTÄKTER	64 268	53 191	54 659	-1 468
KOSTNADER	-64 268	-53 191	-54 087	896
Summa Resultat	0	0	572	-572

Bildningsnämnden

	Utfall Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
INTÄKTER	59 674	58 453	44 681	13 773
KOSTNADER	-511 002	-547 246	-537 756	-9 490
Summa Resultat	-451 328	-488 792	-493 075	4 283

Socialnämnden

	Utfall Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
INTÄKTER	93 322	106 959	84 326	22 632
KOSTNADER	-399 362	-426 888	-420 176	-6 712
Summa Resultat	-306 040	-319 929	-335 850	15 920

Miljö- och byggnadsnämnden

	Utfall Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
INTÄKTER	4 148	4 015	4 153	-138
KOSTNADER	-8 020	-8 321	-8 767	446
Summa Resultat	-3 872	-4 306	-4 614	308

Övriga nämnder*

	Utfall Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
INTÄKTER	465	0	0	0
KOSTNADER	-13 389	-13 197	-12 783	--414
Summa Resultat	-12 924	-13 197	-12 783	-414

*Hjälpmedelnsnämnden, Revision, Överförmyndarnämnden, Räddningstjänst, Patientnämnden

Övergripande verksamhet

	Utfall Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
INTÄKTER	16 298	22 315	0	22 315
KOSTNADER	-52 595	-41 137	-27 454	-13 683
Summa Resultat	-36 297	-18 822	-27 454	8 632

Summering

	Utfall Jan - Dec 2022	Utfall Jan - Dec 2023	Budget Jan - Dec 2023	Avvikelse Jan - Dec 2023
SUMMA INTÄKTER	292 857	310 740	240 982	69 758
SUMMA KOSTNADER	-1 414 705	-1 375 331	-1 335 641	-39 690
SUMMA RESULTAT	-1 121 848	-1 064 591	-1 094 659	-30 068

Interna transaktioner mellan nämnder (köp och sälj) ingår i tabellerna ovan.

Summering av interna transaktioner år 2023

Nämnd	Intäkter	Kostnader	Netto
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen	14 928	-7 062	7 866
Servicenämnden- Skattefinansierat	10 449	-7 442	3 007
Servicenämnden - Taxeverksamhet	3 482	-20 446	-16 964
Bildningsnämnden	1 549	-4 936	-3 387
Socialnämnden	21 761	-6 562	15 199
Miljö och byggnadsnämnden	577	-192	385
Övriga nämnder	0	0	0
Övergripande verksamhet	1 392	-7 493	-6 101
Summa Resultat	54 138	-54 133	5

Summering av verksamhetens nettokostnad år 2023

	Intäkter	Kostnader	Netto
Summering inkl interna transaktioner	310 740	-1 375 331	-1 064 591
Avgår interna transaktioner	-54 138	54 133	5
Summa	256 602	-1 321 198	-1 064 596

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Ordförande	Solweig Gard
Förvaltningschef	Caroline Depui

Viktigare händelser

Under årets första månader har mycket tid lagts på budgetprocessen inför 2024. Stora utmaningar väntar och det krävs åtgärder för att skapa god ekonomisk hushållning kommande år. Budget 2024 och plan för 2025-2026 antogs i juni 2023.

Ett arbete har gjorts gällande rutinerna för intern kontroll vilket har skapat bättre förutsättningar för ett en hållbar tidsplan och mer fokus på väsentlighet och risk.

Förvaltningen arbetar ständigt med förbättringar och effektiviseringar i verksamheten. En del i detta är att kvalitetssäkra underlag som går fram för politiska beslut.

En ny arrendemodell är beslutad i kommunfullmäktige under augusti månad.

Byggnation av nya Mörmö 7-9 och nya Hammarlunden 7-9 är igång med inflyttning under 2024 respektive 2025.

Arbetet i Näringslivsforum har pågått under hela perioden och i mars genomförde kommunen den första Näringslivsmässan. Utvärderingar är gjorda efter mässan. Beslut har tagits att mässan ska genomföras återigen i mars 2024.

Beslut om att starta upphandling av nytt ekonomisystem har fattats.

Plan för laddinfrastruktur är antagen. I planen framgår att uppdraget att installera och drifva icke publika och publika laddare har tilldelats Hammarö Energi.

Beslut har tagits om att en utredning ska göras avseende typ och kostnader avseende ny vattenreservoar.

Beslut har även tagits om att kommunen köper Gunnarskärsgården av AB Hammaröbostäder. Den utredning som pågått kring alternativa användningsområden av huset kommer att fortgå under våren.

Ekonomi

Kommunstyrelsens resultat för 2023 uppgår till 4,7 mnkr.

I resultatet ingår ett större överskott gällande färdtjänst pga lägre nyttjande av resor än budgeterat. Även Hammarö stadsnät visar ett bättre resultat än budget. Anledningen är att intäkterna varit högre än budget båda avseende anslutningsavgifter, hyra fiberförbindelser och kickback från tjänsteleverantörer.

IT uppvisar plus gentemot budget vilket avser de pengar som förvaltningen fick för it säkerhetsåtgärder. Pengarna har inte nyttjats till fullo under 2023 men dock under 2024.

Kostnaderna för företagshälsovård ligger något under budgeterat belopp. Frågan är om det är en trend eller om det bara är tillfälligt.

Inför budgetåret 2024 gjordes neddragningar av 3,0 personal. Då två av dessa personer slutat tidigare än planerat så finns det även överskott gällande dessa delar i utfallet.

Förvaltningen har hela tiden återhållsamhet i fokus.

Vid kortare föräldraledighet, vabb och eller kortare sjukfrånvaro ersätts inte handläggare och chefer med vikarier inom kommunstyrelsens förvaltning.

Driftredovisning (tkr)

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Intäkter	32 303	29 013	3 290
Personalkostnader	-44 680	-46 184	1 504
Övriga kostnader	-48 674	-48 570	-104
Summa Netto	-61 052	-65 741	4 690

Måluppfyllelse

Måluppfyllelse I hög grad måluppfyllelse Delvis måluppfyllelse Ej måluppfyllelse

Nämndmål	Bedömning
Vi säkerställer att kommunens service till näringslivet är fullgod för att skapa ett gott näringslivsklimat.	
Vi jobbar mot att kommunens egen fordonsflotta ska vara fossilfri	
Vi arbetar aktivt för att sjukfrånvaron i hela organisationen ska minska	
Vi arbetar aktivt med att utveckla destination Hammarö som ett attraktivt besöksmål	
Vi säkerställer en god ekonomisk hushållning	

Analys

Under 2023 har Kommunstyrelsen 5 nämndmål. Av dessa har 1 mål en positivt måluppfyllelse, 1 mål har en hög grad måluppfyllelse och 3 mål har till viss del måluppfyllelse. Viktigt att notera är att det även inom dessa områden finns delar som har en positiv trend, men att helheten ändå bedöms med som delvis måluppfyllelse. Samtliga mål är satta att arbeta med över flera års tid och kommer fortsatt vara fokusområden framöver. Vi har redan från början varit medvetna om att just dessa mål är mål som vi behöver arbeta med över tid för att lyckas.

Serviceämnden

Ordförande	Therese Wall
Förvaltningschef	Tf Caroline Depui

Viktigare händelser

Utvecklingen i omvärlden har fortsatt att ha en stor inverkan på förvaltningens ekonomi, där kostnaderna för el, drivmedel och livsmedel stått för extraordinära ökningar.

Ledning och styrning

I mitten av maj slutade den tidigare förvaltningschefen sin anställning. Kort därefter tillträdde en tillförordnad förvaltningschef genom ett konsultuppdrag fram till 31 oktober. Därefter tillträdde Caroline Depui som tf förvaltningschef. Under konsultchefens ledning arbetade förvaltningen intensivt med åtgärder för att komma i ram 2023 och anpassning till den nya ekonomiska ramen för 2024.

I oktober beslutade kommunstyrelsen om att tillsätta utredning av serviceförvaltningens framtida organisation, för en effektivare styrning och ledning. Rekrytering av en ny förvaltningschef avvaktas till efter att utredningens resultat har presenterats.

Inför 2024 och fram till 2030 har serviceämnden antagit tre nya målformuleringar utifrån Agenda 2030 som ersätter de tidigare åtta målen.

Som ett led i att stärka informationsredovisningen har förvaltningen tagit fram en ny processbaserad informationshanteringsplan. Planen tillsammans med klassificeringsstruktur samt arkivbeskrivning och beskrivning av allmänna handlingar antogs av serviceämnden i december.

Utveckling

Under våren togs en handlingsplan fram för kvalitetsarbete inom serviceämnden 2023. Handlingsplanen tog fasta på ärendehantering och nämndsammanträdena, med fem särskilda fokusområden. Uppföljning av arbetet kommer att redovisas enskilt men fler positiva förändringar har skett. En arbetsgrupp i form av ett utvecklingsteam har startats upp inom förvaltningen. Tanken är att samtliga enheter ska vara representerade i teamet och att ledningsgruppen också ska kunna skjuta in frågor, områden och teman att arbeta med.

Fastighetsenheten har infört ett nytt fastighetssystem och arbetet fortgår under 2024. En kommunikationsinsats har genomförts för att underlätta övergången, då det har resulterat i en ny sida för felanmälan. Inom kost har en arbetsgrupp arbetat med näringsberäkningar av förskolan och skolans recept. Syftet är att säkerställa näringsintaget, höja kvaliteten och sprida de bästa recepten mellan köken. I somras fick 13 barn möjlighet att vara lekplatstestare i kommunen och på så sätt bidra till utvecklingen av framtidens lekplatser. Insatsen blev uppskattad och fick medial spridning, även i nationell media. Årets Lägersommar slog alla tidigare rekord sett till antalet deltagande barn. Cirka 393 barn deltog under tre veckor, i huvudsak på Kilnegården. Det möjliggjordes med hjälp av 25 vuxna och 19 feriearbetare. Att medarbetare från olika förvaltningar deltog som ledare gjorde genomförandet möjligt. Teknikutvecklingen nyttjas nu inom snö- och halkbekämpningen, där personal kallas ut digitalt och rutterna bygger på GPS-styrning. Även i hammarhallarna och i Hammarö arena har tekniken bytts ut och uppdaterats för att säkerställa funktion samt kvalitet. Inom VA har och pågår fortsatt en planering inför flera stora projekt med syftet att säkerställa leverans av dricksvatten och utveckla kapaciteten på Vidöns reningsverk, för att möta befintliga myndighetskrav.

Viktiga händelser 2023

Fritid

- Prioritering av bekämpning av granbarkborre, avverkning inför exploatering och fördyrande anslutningsvägar till avverkningsområden, har gjort att årets budgeterade intäkt på skogen på 300 tkr uteblivit.
- Intäkter på simskolor 240 tkr och badhuset övrig uthyrning 150 tkr ligger kvar i budget som intäktskrav. Då intäkten uteblivit helt pga. att badhuset varit stängt hela året, har det blivit -390 tkr här.

Kost & Lokalvård

- Förändring av organisation för Kost och lokalvård där administratör har bytts ut mot samordnare.
- Projekt Friskare medarbetare har avslutats och slutrapporterats, men arbetet i projektets anda fortgår inom enheten.

Gata - Park

- Upphandling och tilldelning av avtal om snöröjning och halkbekämpning har genomförts. GC-vägar och leder sköts i egen regi. I år har några vägar med blandtrafik utsetts, där snöröjning och halkbekämpning sker samtidigt som för GC-vägar, med ökad framkomlighet för cyklister som följd.
- Drift och underhåll av gatubelysningen har gått från egen regi till leverantör.
- Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Örebro har beslutat om vår ansökan om tillstånd för Mosstorps avfallsupplag. Beslutet blev överklagat och ska behandlas av Mark- och Miljödomstolen vid Nacka tingsrätt.

Fastighet

- Fortsatt vårt utvecklingsarbete för ökad kvalitet och effektivitet i vår verksamhet.
- Fortsatt arbetet med att öka kundnöjdheten genom att öka antal dialogmöten med våra större hyresgäster.

Teknisk stab

I samband med att markarbetena skulle inledas för den nya högstadieskolan på Hammarlunden upptäcktes den fridlysta orkidén knärot. Efter att en dispensansökan godkänkts av Länsstyrelsen och orkidén flyttas inom området, kom skolprojektet igång dock lite senare än planerat.

Pågående projekt i produktionsfasen är högstadieskolorna Mörmo 7-9 och Hammarlunden 7-9, ombyggnaden av Hammarö kulturhus, utbyggnad av VA till Lindenäs, ny vattenkiosk och spolvattensystem Vidön – slutbesiktning återstår.

Förstudier/utredningar pågår inom ett flertal områden, bland annat gällande ny vattenreservoar, familjecentral, Gunnarskärgården och trafiklösningar. Många projekt befinner sig även i planering-, projektering-, upphandlingsfas m.m. Bland annat utbyggnad av Vidöns reningsverk, rivning av befintligt badhus och Mörmo högstadieskola-moduler. Pågående exploateringsprojekt är V:a Tye Norra, Götetorp 3:184 och Kaptensvägen/Gråbergsvägen.

Färdigställda projekt/utredningar under 2023:

- Svenshults vattenverk - processutredning och överföringsleden
- VA utredning Rosenlund till Vidön (ledningskapacitet)
- Kommunhuset ombyggnad av tak

- Bärsta Beach – Avslutades av politik utan extra parkering, vollyplan/boulplan
- Mörmoskogens fsk, parkering
- Exploatering Anneberg etapp 1 och 2
- Sanering gatljus Skolvägen/Ekebovägen/Herleniusvägen/Tallvägen
- Vidöns ARV – inloppgaller
- Flytt av labb på Vidön reningsverk
- Rivning sista huset Sätterstrand inkl. markåterställning

VA-enheten

- I augusti var Karlstadsregionens första gemensamma resurs inom VA-området i certifieringssystemet REVAQ, på plats.
- Miljöprövningsdelegationen har meddelat ändring av villkor i tillstånd, enligt Miljöbalken, för Vidöns avloppsreningsverk. Ändringen innebär att tiden för att avsluta komposterings- och jordtillverkningsverksamheten, förlängs eftersom invasiva arter har upptäckts på området. Under en begränsad tid kan mottagning av lakvatten från Mosstorps deponi fortsätta. Ny sluttid är i bägge fallen 2026-12-31. Arbetet med sanering av invasiva arter pågår.

Arbetet med att ta fram en vattentjänstplan för kommunen pågår, i samarbete med kommunstyrelsen och Miljö- och Byggförvaltningen.

Ekonomi

Servicenämnden har kämpat med ekonomin under hela 2023. Utfallet för den skattefinansierade delen uppgår till nästan -2,8 mnkr vilket är tråkigt men inte konstigt. Höga elpriser och livsmedelspriser har varit ett ständigt återkommande ämne under året. I samband med att kommunen fick utbetalat elprisstödet på ca 6 mnkr så har nämnden erhållit samma summa varav ca 1 mnkr har gått till VA verksamhetens kostnader för elförbrukning. Det har som sagt varit ett mycket speciellt år för serviceförvaltningen vilket avslutades med snö och halkbekämpning på en nivå som vi inte sett på många år. Det har förstärkt påverkat årets utfall negativt och kommer framförallt att påverka 2024 års resultat än mer negativt. Under november och december har det bland annat uppstått reparationskostnader på Lillängsskolan som gjort att fastighets utfall är negativt vid årets slut. Det har även varit mycket skadegörelse under året. Kostnaden för tf förvaltningschef uppgår till 30% av en heltid för november och december.

Driftsredovisning (tkr); Skattefinansierad verksamhet

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Intäkter	33 504	24 150	9 354
Personalkostnader	-88 492	-88 196	-296
Övriga kostnader	-103 503	-91 668	-11 835
Summa Netto	-158 491	-155 714	-2 777

Driftredovisning (tkr); Taxefinansierad verksamhet

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Intäkter	54 732	54 659	72
Personalkostnader	-8 905	-9 125	220
Övriga kostnader	-44 279	-44 962	683
Summa Netto	1 547	572	975

Måluppfyllelse

Måluppfyllelse I hög grad måluppfyllelse Delvis måluppfyllelse Ej måluppfyllelse

Nämndmål	Bedömning
Serviceförvaltningen ser till att mat som serveras i verksamheterna håller hög kvalitet med näringsrikt innehåll samt erbjuder och tar hänsyn till individuella och kulturella preferenser	
Serviceförvaltningen ser vatten som en livsnödvändig resurs. Serviceförvaltningen arbetar med ett kretsloppstänkande kring hela vattenkedjan, allt ifrån dricksvattentäkt, avloppshantering, omhändertagande av dagvatten	
Servicenämnden arbetar för en hållbar samhällsplanering som skapar inkluderande, säkra och trygga miljöer för våra invånare, där hållbarhet står i fokus.	
Serviceförvaltningen ställer om till förnybar energiförsörjning och fokuserar på energieffektiviseringen inom befintlig infrastruktur	
Serviceförvaltningen skapar möjligheter till hälsofrämjande aktiviteter och verksamheter genom att ombesörja att det finns bra anläggningar för såväl föreningslivet som för allmänheten.	
Serviceförvaltningen säkerställer hållbara konsumtions- och produktionsmönster	
Servicenämnden arbetar för att minska vår påverkan på Vänern och västerhavet	
Servicenämnden arbetar för att bibehålla ekologisk mångfald i våra ekosystem.	

Analys

Serviceförvaltningen bidrar till måluppfyllelse av de av kommunfullmäktige beslutade målen 3, 8 och 13 i Agenda 2030 genom arbetet med mål 2, 3, 6, 7, 11, 12, 14 och 15.

För mål 3 arbetade serviceförvaltningen under 2023 bland annat med:

- projektet Äldres kost och hälsa tillsammans med socialförvaltningen
- implementeringen av näringsberäkningssystemet för de måltider som serveras i kommunens verksamheter
- Lägersommar, som i år hade rekordmånga barn deltagande
- kommunens Må bra-månader och evenemanget Hjul och kul

För mål 8 arbetade serviceförvaltningen under 2023 bland annat med:

- byte av fastighetssystem för ökad effektivitet, bättre uppföljning och hållbar fastighetsförvaltning
- energieffektivisering i kommunens verksamheter
- att öka den egna elproduktionen med hjälp av förnybara energikällor, solceller monterades bland annat på kommunhuset

För mål 13 arbetade serviceförvaltningen under 2023 bland annat med:

- utredning och utbyggnad av Vidöns ARV
- översyn av snöröjning och halkbekämpningen för förbättrad framkomlighet för vintercyklande
- ett kommunövergripande matsvinnprojekt för bättre hälsa och minskat resursslöseri samt miljöpåverkan
- nya samarbeten för att bekämpa den invasiva arten jättebalsamin
- se även punkterna redovisade under mål 8.

Under 2023 har mycket gått framåt och i rätt riktning mot 2030. Samtidigt har beslutade besparingar gett negativa konsekvenser inom ett flertal områden, där utvecklingen gått åt fel håll. Det är i huvudsak inom miljöområdet som de negativa konsekvenserna blir tydliga, med avsteg från att tanka HVO och bekämpandet av invasiva arter.

Miljö- och byggnadsnämnden

Ordförande	Jens Meyer
Förvaltningschef	Ann-Kristin Djuvfeldt

Viktigare händelser

- Kommunfullmäktige har antagit taxa för tillsyn av individuell mätning och debitering (IMD). Enligt Lag (2022:333) om energimätning i byggnader är det den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggområdet (miljö- och byggnadsnämnden) som har tillsyn över att de skyldigheter som anges i lagen fullgörs.
- Kommunfullmäktige har antagit ny taxa för kontroll inom livsmedelsområdet samt för kontroll inom ekologisk produktion och material i kontakt med livsmedel (FCM), KF 2023-10-23 § 139.
- Kommunfullmäktige har antagit ny taxa för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, KF 2023-11-27 § 155.
- Kommunfullmäktige har antagit taxa för tillsyn över avfallshantering i fritidsbåtshamnar, KF § 2023-12-18 § 171.
- Riksdagen har beslutat om ändring av lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg. Förändringarna har införts i svensk författning för att genomföra EU-direktivet om mottagningsanordningar i hamnar för avlämning av avfall från fartyg. Lagändringen började gälla den 1 maj 2023. I den reviderade lagen har kommunerna tilldelats uppdraget att godkänna avfallshanteringsplaner samt bedriva tillsyn av avfallsmottagning vid fritidsbåtshamnar. Miljö- och byggnadsnämnden har av kommunfullmäktige tilldelats detta ansvar (KF § 120, 2023-09-25).
- Miljö- och byggnadsnämnden har antagit en strategi för tillsyn av små avloppsanläggningar i Hammarö kommun. Miljö- och byggförvaltningen har tagit fram ett tillsynsregister över alla fastigheter med bostäder utanför det kommunala verksamhetsområdet för spillvatten. I kommunen finns det strax över 600 bostadshus (inklusive fritidshus) med små avloppsanläggningar till vilka det finns farbar väg som möjliggör slamtömning. Med hjälp av registret som innehåller uppgifter om avloppsanläggningarnas ålder och utförande, samt uppgifter från tidigare inventeringar har en strategi för tillsyn av små avloppsanläggningar arbetats fram. Uppgifter från Vattenmyndigheten om recipienternas känslighet och skyddsvärde, samt Havs- och vattenmyndighetens GIS-stöd för hög och normal skyddsnivå gällande små avlopp har beaktats. Etapp 1 i strategin för tillsyn av små avloppsanläggningar har påbörjats. Enkäter har skickats till 39 fritidshus för vilka uppgifter om avloppsanläggningar helt saknas, vilket är en åtgärden i den strategi för tillsyn av små avlopp som nämnden antog i februari.
- Information om reglerna gällande hantering och lagring av gödsel har skickats till alla hästägare i kommunen. Informationen kommer under kommande år att följas upp med tillsyn. All hantering av gödsel omfattas av miljöbalkslagstiftningen. All gödselhantering måste ske så att natur och människor inte kommer till skada.
- Under våren 2023 har miljö- och byggnadsnämnden utbildats i alkohollagstiftningen. Tillsynshandläggare (alkohol och tobak) från Länsstyrelsen och alkohollhandläggare från Kristinehamns kommun höll i utbildningen.
- I samband med införandet av matavfall i kommunen har miljö- och byggnadsnämnden handlagt 120 ärenden om kompostering av matavfall.

- Miljö- och byggförvaltningen ingår i en arbetsgrupp för arbete med vattentjänstplanen. Den 1 januari 2023 trädde de ändringar i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) som riksdagen beslutat om i kraft. En av dessa ändringar innebär att kommunerna ska ha en vattentjänstplan som ska vara framtagen senast den 31 december 2023. Vattentjänstplanen ska dessförinnan samrådats och beslutas i kommunfullmäktige. I en aktuell vattentjänstplan ska kommunen redovisa sin långsiktiga planering av hur behovet och utbyggnaden av allmänna vattentjänster ska tillgodoses (6 § a-d LAV). En vattentjänstplan ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.
- Förvaltningen har under 2023 slutfört tillsynen av oljeavskiljare inom områdena Vidön, Hallersrud, Hammar och Sätterstrand. Krav på åtgärder har ställts där det bedöms nödvändigt. Att åtgärder utförs följs upp. Tillsyn av fordonstvättar och fordonsverkstäder ingår som fokusområde i den nationella strategin för miljöbalkstillsyn 2022–2025.
- Den 1 augusti 2022 fick miljö- och byggnadsnämnden ansvar för handläggning och tillsyn enligt lagen om tobaksfria nikotinprodukter. Miljö- och byggnadsnämnden utövar tillsyn på fysiska försäljningsställen när det gäller produkthanmälan enligt 5 §, produktkrav enligt 6 §, innehållsdeklaration, hälsovarning och märkning enligt 7 och 8 §§ samt rapporteringskyldighet enligt 14 §. Miljö- och byggnadsnämnden genomförde den första tillsynen enligt lagen om tobaksfria nikotinprodukter under våren 2023 på våra sex försäljningsställen.
- Kontrollköp av folköl har gjorts i våra butiker. 18-årsgräns gäller vid köp av folköl. Samtliga försäljningsställen utom ett efterfrågade legitimation vid köpet.
- Den 1 april 2021 började en ny förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter att gälla som innebär att livsmedelskontrollen från och med 2024 ska efterhandsdebiteras. Nya beslut för omklassning av våra drygt 90 livsmedelsanläggningar har fattats under 2023.
- Kommunen har upprättat ett avtal med Stadsbyggnadskonsult Värmland AB (SBK) avseende tillgång till stadsarkitekt.
- Tillsyn av lekplatser i kommunen har utförts.
- Miljö- och byggnadsnämnden har beviljat bygglov för nybyggnad av högstadieskola, Hammarlunden 7-9.
- Miljö- och byggnadsnämnden har även beviljat bygglov för nybyggnad av fem hus med totalt 26 lägenheter samt en komplementbyggnad på fastigheten Nolgård 1:20.

Ekonomi

Miljö- och byggnadsnämnden gör totalt ett resultat på 308 tkr för 2023.

Miljöbalken:

Nämnden gör ett överskott på miljöbalken på +266 tkr. Av detta är 242 tkr plus på intäkter på miljöbalkstillsyn. I samband med införandet av matavfall i kommunen har miljö- och byggnadsnämnden handlagt 120 ärenden om kompostering av matavfall. Enligt taxa för prövning och tillsyn enligt miljöbalken tas en handläggningskostnad ut motsvarande en timme för handläggning av anmälan från fastighetsägare som på fastigheten själv vill kompostera eller på annat sätt återvinna eller bortskaffa annat hushållsavfall än trädgårdsavfall.

Ett vikariat (föräldradledighet) har varit vakant under några månader under sommaren.

Livsmedel:

Nämnden gör ett överskott på intäktsidan på + 99 tkr. I intäkterna ligger en överflyttad kontrollskuld från 2022 på + 68 tkr. Del av kontrollskulden har arbetats av genom det samarbetsavtal nämnden har med miljönämnden i Karlstads kommun. Livsmedelsinspektörer från Karlstads kommun har utfört 50 kontrolltimmar på livsmedelsanläggningar i Hammarö kommun.

Bygglov:

Nämnden gör ett underskott mot budget på -522 tkr på bygglovsintäkter. Antalet inkommande bygglovsansökningar har minskat och beror på det försämrade ekonomiska läget. Netto på bygglovssidan är -483 tkr.

Bostadsanpassning:

Nämnden har en budget för bostadsanpassningsbidrag på 1 182 tkr. De anpassningar som gjorts under året har varit mindre omfattande och kostsamma. 411 tkr kvarstod vid årets slut. Den osäkerhet som finns vad avser kostnader för bostadsanpassning från ett år till ett annat beror på antalet inkommande ärenden samt hur omfattande anpassningarna är. Under 2023 inkom 82 ärenden om bostadsanpassning. Inget omfattande eller dyrt ärende inkom under 2023.

Alkohollagen:

Nämnden gör ett överskott på intäktsidan på +40 tkr på verksamheten alkohollagen. Från och med den 15 november 2022 har miljö- och byggnadsnämnden ingått ett samverkansavtal med Karlstads kommun, arbetsmarknads- och socialförvaltningen, vad gäller yttre tillsyn enligt alkohollagen. Inre tillsyn och handläggning av inkommande ärenden handläggs av miljö- och byggförvaltningen, Hammarö.

Driftsredovisning (tkr)

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Intäkter	4 015	4 153	-138
Personalkostnader	-6 611	-6 544	-68
Övriga kostnader	-1 710	-2 223	513
Summa Netto	-4 306	-4 614	308

Måluppfyllelse

Måluppfyllelse I hög grad måluppfyllelse Delvis måluppfyllelse Ej måluppfyllelse

Nämndmål	Bedömning
Säkerställa bra inomhusklimat i våra skolor och flerbostadshus	
Minska negativ påverkan på mark och vattenkvalitet	
Nämnden ska värna orörd natur på Hammarö och inga nya etableringar ska ske på södra delen av ön. Vid bygglovsprövningar ska extra hänsyn tas till grönstrukturplanen	

Analys

Vision 2030 och Agenda 2030 ingår som ett underlag för nämndens budget- och målarbete. Enligt styrdokument för Hammarö kommun styr kommunfullmäktige genom att fastställa några få

övergripande mål som visar i vilken riktning verksamheten ska utvecklas. Utifrån dessa mål har nämnden fattat beslut om egna mål som bidrar till att kommunfullmäktiges mål uppnås på längre sikt. De mål som ej nått full måluppfyllelse är mål som är satta att arbetas med över flera års tid. För att få en beskrivning av respektive mål går det att ta del av verksamhetsberättelsen 2023. Miljö- och byggnadsnämnden har kunnat bidra till den övergripande måluppfyllelsen genom aktiviteter som genomförts på förvaltningen och ut mot våra verksamhetsutövare/sökande. Medarbetare på förvaltningen har varit aktiva och arbetat fram lämpliga och tydliga aktiviteter för att uppfylla nämndens mål och i slutänden även fullmäktigemålen.

Socialnämnden

Ordförande	Marianne Ohlsson
Förvaltningschef	Ulrika Vitalis

Viktigare händelser

2023 års arbete har fokuserat på att hitta en systematik i verksamheten som ska underlätta arbetet med ständiga förbättringar och verksamhetsutveckling. Under 2023 har samtliga verksamhetschefer kommit på plats och de olika verksamhetsområdena har börjat ta form. Verksamheten påverkas som tidigare av att kommunen har en stor andel barn och unga, äldre blir äldre samt ett ökat antal ärenden med komplexa behov i sårbara målgrupper inom funktionsstöd och socialpsykiatri. Detta har gjort att bemanningen är ansträngt och ett stort omställningsarbete pågår för att hantera de utmaningar vi står inför. Det mest centrala när det kommer till omställningsarbetet är att bibehålla och utveckla det främjande och förebyggande arbetet och samtidigt utveckla verksamheten med användaren i fokus.

Fortsatt betydande statsbidrag har möjliggjort pågående projekt och utveckling inom verksamheten, vilket har gett möjligheter att pröva nya arbetssätt. Inom de olika verksamhetsområdena, såsom Individ- och familjeomsorg har det varit variationer i ärenden och ansökningar. Familjerådgivningen har sett en signifikant ökning av ärenden, medan myndighet vuxen rapporterar minskning av antalet hushåll som erhåller ekonomiskt bistånd. Projekt som Bostad först har implementerats framgångsrikt för att förebygga hemlöshet. Sammantaget har verksamheten fokuserat på implementering av nya arbetssätt, digitalisering och kvalitetsarbete för att möta de komplexa behoven och utmaningarna under året.

Ekonomi

Socialnämnden har efter 2023 en positiv avvikelse mot budget med 15,9 miljoner och totalt uppgår statsbidragen till cirka 30 miljoner. Under 2023 genomförs flertalet projekt inom olika områden inom förvaltningen finansierade via Socialstyrelsen, Europeiska socialfonden och Länsstyrelsen.

De största avvikelserna finns inom:

- Individ- och familjeomsorg: +11 953 tkr
- Stöd och omsorg: - 1 852 tkr
- Vård och omsorg: + 4 101 tkr

Individ- och Familjeomsorg (IFO)

- IFO har en övergripande positiv avvikelse från budgeten (+11,953 tkr). Största positiva avvikelser återfinns inom Myndighet, Vuxen (+6,609 tkr) och Barn och Unga (+3,367 tkr). Inom Barn och Unga beror den positiva avvikelsen på lägre placeringskostnader på HVB (+1 772 tkr) och i familjehem (+1 306 tkr) samt effektiva förebyggande insatser. Inom Vuxen finns en betydande positiv avvikelse från budget avseende ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd (+3 804 tkr) på grund av färre hushåll med behov av ekonomiskt stöd samt en större positiv avvikelse från budget avseende placeringar på HVB (+ 1 689 tkr) och för abstinensvård inom riskbruk/skadligt bruk/beroende (+224 tkr). Däremot ses en negativ avvikelse från budget avseende placeringar i familjehem för vuxna (-610 tkr) på grund av två oplanerade placeringar och inga medel i ram på den posten.

- Socialt stöd (boendestöd) avviker positivt (+783 tkr) på grund av svårigheter att rekrytera vikarier vid korttidsfrånvaro. Negativ avvikelse för Nygatan 56 (-251 tkr) beror på vikarietillsättning och svårigheter att rekrytera vid korttidsfrånvaro.
- Integration överskrider budgeten med ett överskott (+283 tkr) på grund av ojämn fördelning av intäkter från kvotflyktningmottagande. Anställningar enligt BEA avviker positivt (+640 tkr) delvis på grund av få deltagare redo för arbetsmarknadsanställningar.

Stöd och Omsorg

- Stöd och Omsorg har en negativ avvikelse från budget (-1 852 tkr), med avvikelser främst inom LSS och Hälso- och sjukvården. Resultatet påverkas av höga kostnader för sjuklöner och övertid, höga kostnader för vak, tillfälliga utökningar av personal, kostnader av förbrukningsmaterial inom LSS, höga renoveringskostnader, personalförstärkning på Briggen, inflation på sjukvårdsmaterial, inhyrda bemanningssköterskor samt ökade kostnader för tekniska hjälpmedel.

Vård och Omsorg

- Vård och Omsorg visar ett positivt avvikelse från budget (+4,101 tkr) främst på grund av budget för en avdelning som varit stängt under 2023. Höga övertidskostnader, vak och extra resurs samt ökade kostnader för skyddsutrustning påverkar resultatet negativt.

Driftsredovisning (tkr)

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Intäkter	106 958	84 326	22 632
Personalkostnader	-338 193	-338 580	387
Övriga kostnader	-88 695	-81 596	-7 099
Summa Netto	-319 930	-335 850	15 920

Måluppfyllelse

Måluppfyllelse I hög grad måluppfyllelse Delvis måluppfyllelse Ej måluppfyllelse

Nämndmål	Bedömning
Individens behov i centrum	
Att genom återbruk och förebyggande arbete hushålla med resurser och ekonomiska medel	
Att genom digitalisering, minska vårt resande, förbättra vår tillgänglighet och öka livskvalitén för våra brukare	

Analys

Under 2023 har lokala planer för suicidprevention och fallprevention utarbetats inom förvaltningen. Omställningsprocessen mot en god och nära vård, hälsa och omsorg fortsatt i en positiv riktning, särskilt inom barn och unga och äldreomsorgen. Förflyttningen mot ett mer främjande och förebyggande arbete har varit framgångsrik, med ökad användardriven verksamhetsutveckling, fler sociala

mötesplatser och ökad tillgänglighet och engagemang från volontärer, handlare och restaurangägare. Trots dessa framsteg har utmaningar identifierats inom olika verksamhetsområden.

Inom Myndighet, Socialpsykiatri/LSS har målen delvis uppfyllts, och en ostabil arbetsgrupp har fördröjt omställningen till IBIC (Individens behov i centrum). Inom Myndighet, Äldreomsorg har hög måluppfyllelse uppnåtts, trots hög arbetsbelastning, och en framgångsrik omställning till IBIC har genomförts. Kvalitetsarbetet på Djupängens SÄBO har visat goda resultat.

Inom Stöd och Boende har hög måluppfyllelse noterats, med fokus på att minska ekonomiskt bistånd och individens behov. Utmaningar inkluderar bristande tillgång på ändamålsenliga lokaler. Inom Familjerådgivning, Familjecentral och Ungdomsmottagning har stödfunktionerna anpassats, men fortsatt arbete krävs för att stärka barnperspektivet och uppdatera tekniska plattformar.

Arbetsplats Hammarö visar generellt hög måluppfyllelse med effektiva processer och pågående digitaliseringsprojekt för självständighet och hälsa. Inom ramen för digitalisering och välfärdsteknik har flera aktiviteter genomförts inom förvaltningen, inklusive enkätundersökningar om digital mognad och distribution av arbetsmobiler till personal.

Sammanfattningsvis pekar året på framgångar inom omställningen mot en förbättrad vård och omsorg, men utmaningar återstår, särskilt kring personalstabilitet, teknologisk uppdatering och stärkande av barnperspektivet inom olika verksamhetsområden. Framtida fokus ligger på att fortsätta implementera digitala verktyg och teknologiska lösningar samt att stärka samverkan och effektivitet inom hela verksamheten. Förväntade demografiska effekter och den nya socialtjänstlagen kommer kräva omställning och organisatorisk samordning av den förebyggande plattformen.

Bildningsnämnden

Ordförande	Anders Englund
Förvaltningschef	Björn Svantesson

Viktigare händelser

Rekryteringar

Tidigare utbildningssamordnare, Helene Vendel, avslutade sin tjänst i januari och hennes ersättare, Jan Ohlsson, rekryterades internt och påbörjade sin tjänst kort därefter. Kulturenhetens chef, Fredrik Sjöstedt, avslutade sin tjänst i mars för att sedan återkomma i augusti. Under juni månad avslutades samarbetet med Mörmoskolans 7-9 rektor, Christoffer Höök. Detta medförde en intern omorganisation där Lillängsskolans rektor, Lena Hertzberg, flyttade till Mörmoskolans 7-9 inför läsåret 23-24.

Föregående år beviljades bildningsförvaltningen medel för ytterligare chefer. Något som bl.a. har medfört att det sedan sportlovet arbetar två rektorer på heltid vid Hammarlundens 7-9 skola samt att ett nytt rektorsområde, Västra 3, inom förskolan finns sedan januari. Syftet med dessa medel som förvaltningen tilldelades var ett led i att minska antalet medarbetare per chef.

En av förskolans rektorer, Linda Persson, har varit sjukskriven 100% under juni-augusti. Inför sjukskriven rektors återgång planerades det för en omorganisation som innebar att två rektorer fick byta områden med varandra. Det är Malin Hellgren Jansson och Linda Persson som från oktober bytte områden med varandra, vilket medför att barn, personal och vårdnadshavare vid Centrala 1 och Västra 1 fick nya rektorer under året.

En simlärare har från augusti flyttats över från Serviceförvaltningen till Bildningsförvaltningen och anställts under den administrativa stabschefen. Detta som ett led av stängningen av kommunens badhus. Personen ansvarar för simundervisning samt samordning av frågor gällande simundervisningens schema.

Studiehandledning har startats upp i urdu och tigrinja.

Lokalutveckling

Två avdelningar vid Annebergs förskola har stått tomma sedan inflyttning pga politiskt fattade beslut. En av dessa har dock med hjälp av statsbidraget kvalitetshöjande åtgärder i förskolan kunnat öppnas och verksamhet bedrivs där under hela 2023. Efter politiskt beslut om att avveckla Sikvägens förskola har förvaltningen under hösten arbetat med att förbereda för denna avveckling. Något som har inneburit hantering och planering av såväl personalfrågor som barnplaceringar. Med god planering och kommunikation har processen löpt på väl, samtliga barn fick erbjudande om att flytta till Hallersruds förskola. Där fick barngruppen möjlighet att få vara kvar i sin konstellation.

Arbetet med nya Mörmoskolans 7-9 har fortsatt enligt plan vid HUC-området. Skolan väntas vara klar för inflyttning ht-24. Även arbetet med nya Hammarlundens 7-9 har påbörjats. Där påträffades dock en fridlyst orkidé vid namn knärot, vilket tillfälligt stoppade upp bygget i väntan på Länsstyrelsens handläggning och resultat. Arbetet och byggprocessen kunde återgå i augusti efter Länsstyrelsens beslut. Under hösten har byggprocessen flutit på enligt plan och projektgruppen med samordnare, Joakim Axelsson, i spetsen har skött mycket av det dagliga arbetet och frågor kopplat till nybyggnationen.

Vid Mörmoskolans 7-9 inträffade ett brandtillbud under inledningen av året som kunde fått förödande konsekvenser. Händelsen medförde att skolans elever i åk 9 fick bussas till undervisningslokaler i Hammarlundens skola 7-9 för att genomföra lektioner i hem- och konsumentkunskap under våren. Elever

i åk 6 och 8 fick istället under samma period studera de teoridelar som ingår i ämnet. Dessutom blev ca 50 elever av med sina elevskåp i samband med branden. Nya skåp är nu åter på plats.

Kulturskolan flyttade sin verksamhet till tillfälliga lokaler i Hammarö Utbildningscenter (HUC) under pågående renovering av ordinarie lokaler.

Utveckling

Inom förskolan har en rad olika insatser genomförts utifrån språkutveckling. Under första halvan av året har utvecklingen av hallbibliotek fortgått inom förskolan, där en utökning skett och fler avdelningar nu omfattas i det tidigare projektet. Vidare kan även nämnas att flera pedagoger deltar i ett språkprojekt där man genom RUC och Regionen fortbildas i språket och dess betydelse för att skapa en likvärdig förskola. Genom dessa insatser kan nu även förskolorna se att läsande, intresset för böcker och språk har ökat bland barnen. Många förskolor använder sig från 2023 av sk "Husvikarier" för att skapa kontinuitet och för att det ska vara en för barnen känd person vid ordinarie personals frånvaro. En satsning som påverkar barnens lärande, personalens arbetsmiljö och som på sikt även förhoppningsvis kan sänka sjuktalet och behovet av vikarier. Samtliga förskoleområden har även under 2023 fortsatt sitt utvecklande arbete genom det kollegiala lärandet, bl.a. med fokus på projekterande arbete, tydliggörande pedagogik och tillgänglig lärmiljö. Förskolorna har även påbörjat en uppdragsutbildning tillsammans med Karlstads Universitet, där man utbildar handledare till kommande studenter. Hammarö kommun är övningsförskola, vilket medför ett krav på att ha personal med handledarutbildning. Delar inom förskolan har även påbörjat arbetet med en hållbar organisation och en mer likvärdig organisering av arbetstid. Här arbetas det även med att förstå hur alla ska använda förskolans resurser och förutsättningar på bästa sätt.

Öppna förskolan är en viktig verksamhet för familjer i kommunen och kommunens målsättning om barns rätt till trygga uppväxtvillkor. Här har arbetet med att främja nya sociala nätverk samt stödja föräldrar i deras föräldraroll fortgått under året. Öppna förskolan har bl.a. haft informationsträffar för föräldrar kring förskolans uppdrag och förskolans betydelse för barns utveckling och lärande.

Arbetet med organisationsförändring inför läsåret 2023/2024 vid Hammarlundens skola 7-9 fortlöpte enligt plan under vårterminen och en uppdelning av elevansvar gjordes inför höstterminens start. Uppdelningen har tagits fram tillsammans med personalgrupp och fackliga företrädare. Mörmoskolan F-6 fortsätter att minska avseende elevantal. Skolan lämnade ifrån sig 44 elever till åk 7 och tog emot 35 elever från förskolan inför det nya läsåret. Rektor ger uttryck för att detta försvårar arbetet vid enheten. Vid Götetorpsskola F-6 råder det omvända utifrån det fria skolvalet skedde en volymökning avseende elevantalet under hösten.

Från 2 juli 2023 har grundsärskolan bytt namn till anpassad grundskola. Elevantalet har fortsatt att öka inom anpassad grundskola, vilket har fått till följd att budgeten för anpassad grundskola landade på minus under 2023. Något att ha i beaktande framledes då eleverna som har rätt att läsa efter anpassad grundskola får ett sådant beslut utan hänsyn till ekonomi.

Det skolsociala teamet har fortsatt sin utveckling och inför nytt läsår kopplades samtliga skolor på arbetet. Teamet, som består av medarbetare från bildningsförvaltningen och socialförvaltningen, har gått en utbildning via Magelungen under våren. Fyra av medlemmarna (4 kuratorer, 2 från bildningsförvaltningen och 2 från socialförvaltningen) har fått nedsättning i tjänst under hösten. Detta har varit möjligt tack vare statsbidrag för personalkostnader för skolsociala team 2023.

Trots att en rejäl satsning av elevhälsan har genomförts under de senaste åren där antalet kuratorer, skolsköterskor och skolpsykologer har utökats genom medel från statsbidraget Likvärdig skola kan det fortsatt konstateras att elevhälsans resurser används maximalt ute vid våra skolor. Två kuratorer har nedsättning i tid för att kartlägga skolornas arbete när det gäller frånvaro, något som kommer redovisas

i rektorsgruppen under våren 2024. Nedsättningarna fylls upp av en kurator som finansieras via statsbidrag.

Under april månad aviserade regeringen i sin vårandringsbudget att riktade statsbidrag till bibliotek och kulturskola skulle minskas eller tas bort. Det var något som också påverkade enhetens ekonomi under hösten med minskade anslag till Kulturskolan och biblioteket. De minskade medlen fick konsekvenser där kulturskolan tvingades göra justeringar, bl.a. pausades den uppskattade fördjupningslinjen, där elever med extra motivation och intresse fått möjlighet till mer tid på sitt huvudinstrument samt att undervisningen på cello och bleckblås minskades i omfattning. Något som också påverkar ensambler och annan utåtriktad verksamhet på Hammarö kulturskola. De större publika arrangemangen som nationaldagen, midsommarfirande och sommar i Skoghallsparken har genomförts enligt tradition och varit välbesökta. Under hösten började kulturenheten med utlåning av konsertbiljetter till Wermland Operas lilla konsertserie, exklusivt riktat till pensionärer 65+ som är boende i Hammarö kommun. Även Hammarö kommuns kulturgaranti, som innebär att ca 2500 elever får ta del av kvalitativa kulturupplevelser, har genomförts enligt plan. Detta har varit möjligt tack vare medel från Statens kulturråd. Ungdomsenheten har startat upp verksamhet för årskurs 5-6 med ett pass i veckan på respektive fritidsgård. Det har varit mycket välbesökt, speciellt vid Hammarlundens fritidsgård.

För gymnasieskolans del har vi skrivit en del nya samverkansavtal med skolor utanför regionen med anledning av att elever söker kombinationen med sin specialidrott. I februari tvingades vi stänga Lärcenter då vi inte längre beviljades statliga medel. Verksamheten hade fram tills dess bedrivits enbart genom statsbidrag. Vi kan även konstatera att elever som läser introduktionsprogram (IM) minskade för tredje året i rad, dvs de elever som inte kommer in på ett nationellt gymnasieprogram. Andelen som tar gymnsieexamen är fortsatt mycket hög, Hammarö kommun ligger på femte plats av landets 290 kommuner. Även antalet ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) minskar för tredje året i rad. Under 2023 har 247 personer deltagit i vuxenutbildningen, de har läst allt från enstaka kurser till att läsa helt yrkespaket. För SFI var en viktig händelse att ukrainska flyktingar fick möjlighet att läsa SFI.

Antalet bokade vikarietimmor minskade rejält under 2023, från ca 100 000 timmar 2022 till 84 000 timmar 2023.

För övrigt publicerades huvudmannarapport del 2 under februari månad. I den återfanns den samlade skolstatistiken och resultat. Rapporten gav även en helhetsbild över de olika verksamheternas förutsättningar, där slutsatserna är ett viktigt verktyg för framtida prioriteringar. I September publicerades huvudmannarapport del 1, som bl.a. är en sammanställning av rektorernas enhetsrapporter från läsåret 2022-2023. Rapporten gav en övergripande bild över förvaltningens systematiska kvalitetsarbete, där huvudmannens ansvar för utbildningen följs upp.

Verktyget SKOLON har implementerats på våra skolor under inledningen av året. SKOLON fungerar som en digital skolbank. Under hösten ersattes PMO av Prorenata, som verktyg för elevhälsans arbete. Ett digitalt verktyg som säkerställer en säker hantering av dokumentation. I samband med detta kopplades även förskolan på. Under hösten har även förskola och skola påbörjat arbetet med Buhobox. Detta digitala verktyg fungerar som en skolsocial verktygslåda som innehåller digitala verktyg och metoder för att öka trygghet och studiero genom att arbeta med grupp och gruppdynamik som en del av förskolans och skolans förebyggande elevhälsoarbete.

Fritidshemmen genomförde under våren en lärträff med fokus på hur man planerar ett pedagogiskt arbetsområde med stöd av skolplattformen V-klass. Under hösten genomfördes en lärträff med fokus på systematiskt kvalitetsarbete och den modell som vi arbetat fram för likvärdiga fritidshem med syfte att utveckla undervisningen. Den satsning som förvaltningen gjort, med hjälp av statsbidrag, avseende fritidshemsutvecklare har satt ett positivt avtryck i verksamheten. Utvecklingen vid Lillängsskolan och Mörmoskolan F-6, där fritidshemsutvecklaren varit verksam initialt, har gått framåt. En kvalitetshöjning har skett på ett systematiskt och metodiskt sätt. Under hösten har även utvecklingsarbetet kommit andra

enheter till del. Även arbetet med "trivsel-Ledare" (TL), med styrda rastaktiviteter och där elever leder andra elever, har satt positiva avtryck i verksamheten.

Under mars och november månad genomfördes pedagogiska workshops vid Mörmoskolan 7-9, en fortbildningsinsats för samtliga lärare i kommunen. Utvärderingen visade att personalen är nöjda och tycker att workshops bidrar till att utveckla undervisningen i hög grad.

I rektorsgruppen har vi under våren fortsatt arbetet med våra månadsanalyser vid ett par tillfällen, som ett nytt arbetssätt i det systematiska kvalitetsarbetet, kring utvalda områden för att skapa ökad kunskap och förståelse samt samsyn. Förvaltningen påbörjade även det interna arbetet med kvalitetsdialoger ute vid enheterna under maj månad. Syftet med dialogerna är att främja enheternas kvalitetsarbete och stötta utvecklingsarbetet. Samtliga rektorer i skolan har fått utbildningsstöd kring kommande digitala nationella prov. Chefsgruppen har gemensamt läst och diskuterat boken "Tillitsbaserat ledarskap - en handbok för chefer och medarbetare".

Förvaltningen har även genomfört tillsyn av den fristående förskolan Kungseken under inledningen av året samt Skogsgläntans fristående förskola under hösten.

Bildningsförvaltningen var väl representerade i ett tiotal workshops som handlade om att utveckla undervisningen på Framtidens Lärande Väst som genomfördes vid Karlstads universitet i juni. Det var en konferens uppdelad på två dagar med ca 2100 deltagare från Värmland.

Arbetsutskottet samt tre tjänstepersoner deltog vid Skolriksdagen, som genomförs vartannat år, i Stockholm under maj månad. De fick ta del av föreläsningar och workshops som gav perspektiv och lärande för det fortsatta arbetet inom förvaltningen.

Två uppstartsträffar genomfördes med skolornas personal i augusti, det handlade dels om en samverkansdag mellan bildningsförvaltningen och socialförvaltningen och en träff som handlade om läsårets arbete med kulturgarantin.

Ekonomi

Bildningsnämnden har ett positivt resultat om 4 483 tkr, vilket motsvarar 0,9% av nämndens totala budget. Främsta orsaker till detta resultat är;

- Avvikelse för gymnasiet om ca 1 750 tkr, orsaken beror bl.a. på lägre kostnader för interkommunal ersättning än budgeterat samt lägre kostnader för resor i form av att ca 50 elever inte hämtade ut sina busskort.
- Ökade intäkter avseende barnomsorgsavgifter om ca 1 800 tkr.
- Förskolorna har ett gemensamt resultat om ca 1 600 tkr, främsta orsaker till detta är statsbidrag och anpassning inför avveckling av två avdelningar där två tjänster under hösten inte varit tillsatta vid Sikvägens förskola.
- Elevhälsan hade ett överskott om ca 1 000 tkr pga vakanta tjänster under del av året.
- IT-kostnaderna ökade inte i så stor omfattning som förväntades under året, vilket gav ett överskott om ca 600 tkr.
- Den interkommunala ersättningen (IKE) till annan kommunal verksamhet gav ett överskott om 400 tkr, detta i form av högre intäkter än budgeterat och lägre kostnader för köp än budgeterat.
- Vikariepoolen visar ett positivt resultat om ca 200 tkr.
- Utbildning och kompetensutveckling har inte så höga kostnader som budgeterat pga att mycket har genomförts internt och/eller med hjälp av bidrag. Detta har renderat ett överskott om ca 200 tkr.

- Grundskolorna har ett gemensamt underskott om ca 2 200 tkr, främst på grund av personalkostnader som är högre än budgeterat, resor till och från badhus som inte var budgeterat inför 2023 samt branden vid Mörmoskolan 7-9.

- Underskott för anpassad grundskola är ca 700 tkr. Orsaker till detta är bl.a. inflytt från andra kommuner, samt ökade inskrivningar i övrigt.

- SFI har ett underskott om ca 400 tkr.

- Avvikelse för vuxenutbildningen om ca 100 tkr. Underskottet beror på att fler har sökt vuxenutbildning än budgeterat.

Driftsredovisning (tkr)

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Intäkter	58 453	44 681	13 773
Personalkostnader	-391 447	-387 311	-4 136
Övriga kostnader	-155 799	-150 445	-5 354
Summa Netto	-488 792	-493 075	4 283

Måluppfyllelse

Måluppfyllelse I hög grad måluppfyllelse Delvis måluppfyllelse Ej måluppfyllelse

Nämndmål	Bedömning
Skola och förskola har ett främjande och förebyggande arbete gällande psykisk hälsa hos barn och unga.	
Minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar	
Minskad konsumtion och ökat återbruk	
Säkerställa att alla pojkar och flickor genomför en likvärdig förskole-, grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet.	
Utveckla lärmiljöer som är anpassade för alla barn och elever utifrån ett tillgänglighets- och jämställdhetsperspektiv. Vi ska erbjuda en trygg, inkluderande och stimulerande lärandemiljö för alla.	
Säkerställa att barn och elever med sämre förutsättningar har lika tillgång till utbildning av god kvalitet och att utbildningen kompenserar för barnens och elevernas olika förutsättningar och bakgrund.	

Analys

Vision 2030 och Agenda 2030 ingår som ett underlag för nämndens budget- och målarbete.

Kommunfullmäktige styr, genom sina övergripande mål som utgår från Agenda 2030, och visar i vilken riktning verksamheten ska utvecklas. Utifrån kommunfullmäktiges övergripande mål har nämnden fattat beslut om egna mål som bidrar till att kommunfullmäktiges mål uppnås på längre sikt. Detta är mål som är satta att arbetas med över flera års tid. Under 2023 hade bildningsförvaltningen 6 stycken nämndmål. Av dessa har 4 stycken i hög grad måluppfyllelse, 2 stycken delvis måluppfyllelse och 0 stycken ej

måluppfyllelse. Genom det arbete och de aktiviteter som personalen inom verksamheten har genomfört har bildningsnämnden bidragit till den övergripande måluppfyllelsen i kommunen. Den övergripande förvaltningen har fungerat som stöd och samordnare för utvecklingsarbetet. Rollfördelningen har som vanligt varit att nämnden har arbetat med vad-frågorna och förvaltningen med hur-frågorna. Det bör tilläggas att samtliga mål är oerhört vida och spänner över flera olika områden vilket medför en ytterst komplex och svår bedömning där det kan vara en positiv trend inom några områden och en negativ trend inom andra. Samtliga mål är satta att arbeta med över flera års tid och kommer fortsatt vara fokusområden framöver. Vi har redan från början varit medvetna om att just dessa mål är stora mål som vi behöver arbeta med över tid för att lyckas. Under 2024 ska tillhörande indikatorer ses över för en bättre samstämmighet med nämndens mål.

Övriga nämnder

Överförmyndarnämnden

Driftsredovisning (tkr)

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Netto	-1 993	-2 000	7

Hjälpmedelsnämnden

Driftsredovisning (tkr)

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Netto	-170	-200	30

Revisionen

Driftsredovisning (tkr)

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Netto	-1 300	-1 300	0

Karlstadsregionens räddningstjänst

Driftsredovisning (tkr)

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Netto	-9 731	-9 283	-448

Krisledningsnämnden

Krisledningsnämnden har två sammanträden per år och deras uppgift är att fungera som kommunens ledningsfunktion vid extra händelser. Nämnden träder bara i funktion i samband med sådana händelser. Nämnden är gemensam med kommunerna i Karlstadsregionen.

Drifts- och servicenämnden

Nämnden har fyra sammanträden per år. Varje medverkande kommun har utsatt en ledamot och en ersättare till nämnden. Posterna som ordförande och vice ordförande tillsätts genom val i Karlstads kommun. Nämnden arbetar för gemensam utveckling av e-tjänster och nyttjande av dessa och för att få en effektiv gemensam avtalsdatabas. Nämnden arbetar också med gemensam utredning av metoder och lösningar för ett effektivare inköpsarbete och en mer professionell inköpsorganisation.

Patientnämnden

Driftsredovisning (tkr)

	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
Netto	-4	0	-4

Hammarö Energi AB

Ordförande	Karin Bäckman
Verkställande direktör	Johan Modin
Hammarö kommuns ägande	100%

Viktigare händelser

För år 2023 var ackumulerat utfall enligt SMHIs energiindex 99% av ett s.k. normalår. Året har präglats av kraftigt varierande temperaturer vilket har påverkat verkningsgraden och delvis även lönsamheten. Efter en mycket varm period från maj till september följde en mycket kall period från oktober till december. Ett stort fokus har legat på att effektivisera nätet och de termiska förlusterna och att öka verkningsgraden.

Under året har efterfrågan varit mer sansad och 21 nya villor anslöts till fjärrvärmenätet. Därutöver driftsattes två bostadsrättsföreningar om 73 bostäder på Anneberg.

Avfall & återvinningsverksamheten har, efter lite förseningar av kärl mm, kört ut matavfallskärl. I samband med utkörning har nästan 1000 hushåll valt att byta kärl eller tömningsintervall vilket har belastat kundtjänsten. Året slutade dessutom med störningar i hämtning beroende på dåligt väglag.

Under en period har återvinningscentralen (ÅVC) haft söndagsöppet på prov vilket varit uppskattat liksom återbruket.

Mark och miljödomstolen avlog bolagets överklagan avseende Länsstyrelsens beslut att inte medge stranskyddsdispens. Hammarö Energi har nu ansökt om provningstillstånd i Mark och miljööverdomstolen.

Den första laddpunkten för kommunens egna elfordon monterades i oktober på Hammarö Arena. En projektplan har framtagits för fortsatt utbyggnad. Totalt omfattar planen ca 35 laddpunkter för interna fordon samt 18 publika laddpunkter

Ekonomi

Soliditeten uppgår vid periodens slut till 14% (14% per 221231). Eget kapital uppgår till 2 143 tkr (2 142 tkr per 221231).

Likvida medel vid periodens slut 2 497 tkr (10 973 tkr per 221231). Bolaget har en checkkredit på 15 000 tkr.

Årets investeringar uppgår till 16 367 tkr.

Resultaträkning (tkr)

	2023	2022
Intäkter	63 317	43 581
Personalkostnader	-7 782	-3 423
Övriga kostnader	-44 008	-26 250
Av-och nedskrivningar	-8 208	-7 825
Rörelseresultat	3 319	6 083
Finansnetto	-2 156	-1 257
Resultat före bokslutsdisp.	1 163	4 826
Bokslutsdispositioner	-1 158	-13 000
Skatt på årets resultat	-4	0
Årets resultat	1	-8 174

AB Hammaröbostäder

Ordförande	Thomas Bäckman
Verkställande direktör	Fredrik Berglöf
Hammarö kommuns ägande	100%

Viktigare händelser

Marknadssituationen avseende bostäder har varit stabil under 2023 med fortsatt stor efterfrågan. Vakansgraden vid årets slut uppgick till 0,7% (0,4 %). Den totala omsättningen på bolagets bostäder har varit något högre än föregående år men ligger fortsatt på en betryggande nivå om 16%.

På lokalsidan så har Gunnarskärsgården använts som evakueringsboende för flyktingar från Ukraina vilket reglerats genom ett hyresavtal med Hammarö kommun. Boendet tomställdes i slutet av året och del av fastigheten säljs till Hammarö kommun i början av 2024. Planen för den del av fastigheten som ägs vidare av bolaget är att utveckla bostäder i befintlig byggnad.

Ett politiskt inriktningsbeslut är också fattat avseende området Rölon, där ambitionen är att riva hälften av byggnaderna och reovera resterande hus.

Avseende underhålls- och investeringsprojekt under året så kan nämnas ombyggnation av 2 lägenheter i LSS-boendet på Sättersvägen samt ett påbörjat energiprojekt på Götetorp.

Hyresförhandlingarna för år 2024 strandades i slutet av året och kommer att återupptas i början av 2024.

Ekonomi

Flera intäkter av engångskaraktär, i form av försäljning av inventarier och elstöd lyfter årets resultat, även att Gunnarskärsgården har varit uthyrt under hela året bidrar till ett bättre resultat än budgeterat.

I övrigt har räntekostnaderna varit betydligt högre än föregående år men ryms inom det budgeterade beloppet.

Amortering på lån hos Kommuninvest har skett med 10 msek och låneskulderna uppgår till 485 msek vid årets slut.

Soliditeten uppgår vid periodens slut till 14 % inkl. resultatet för KB Täppan (13 % 221231).

Eget kapital uppgår till 70 322 tkr inkl resultatet för KB Täppan (66 694 tkr per 221231).

Likvida medel vid periodens slut uppgick till 19 346 tkr (17 391 tkr per 221231).

Resultaträkning (tkr)

	2023	2022
Intäkter	72 424	68 868
Personalkostnader	-7 253	-6 889
Övriga kostnader	-35 632	-36 618
Av-och nedskrivningar	-12 686	-14 413
Rörelseresultat	16 853	10 948
Finansnetto	-9 343	-658
Resultat före bokslutsdispositioner	7 510	10 290
Bokslutsdispositioner	- 2150	-2 560
Aktuell skatt	-1 751	-1 688
Uppskjuten skatt	19	35
Årets resultat	3 628	6 077

KB Täppan

Komplementär	AB Hammaröbostäder
Kommanditdelägare	Hammarö kommun
Styrelseordförande	Thomas Bäckman
Tillförordnad verkställande direktör	Fredrik Berglöf

Viktigare händelser

Marknadssituationen har varit fortsatt stabil under 2023 med stor efterfrågan på bostäder. Inga outhyrda lägenheter har funnits under året. Marknadssituationen för affärslokaler börjar ljusna något genom fler förfrågningar. Det tidigare caféet är uthyrt från och med januari 2024 och kommer att omvandlas till ett gym.

Hysesförhandlingen för 2024 strandades i slutet av året och kommer att återupptas i början av 2024.

Större investeringar och underhållsåtgärder som utförts under året är 3 st hissar som har bytts ut samt att delar av avloppssystem är under utbyte och färdigställs i början av 2024.

Ekonomi

Periodens resultat är lägre än föregående år bl a beroende på högre reparations- och underhållskostnader samt högre räntekostnader.

Likvida medel vid periodens slut uppgick till 20 747 tkr (16 634 tkr per 221231).

Resultaträkning (tkr)

	2023	2022
Intäkter	12 335	11 682
Övriga kostnader	-6 183	-5 689
Av- och nedskrivningar	-1 395	-1 056
Rörelseresultat	4 757	4 937
Finansnetto	-1 248	-538
Resultat efter finansiella poster	3 509	4 399
Årets resultat	3 509	4 399

Investeringsredovisning

Årets investeringar

Tabellerna nedan visar utfall och budget uppdelat utifrån vad kommunen har investerat i för verksamhetsområde. Några av kommunens större investeringar redovisas separat i tabellen "Stora projekt över flera år" och är inte medräknade i dessa tabeller. Även tabellen "mindre projekt över flera år" som har en budget som följer med över åren redovisas separat.

Avvikelsen på affärsverksamhet gäller VA-enhetens reinvestering där de inte haft resurser under året för att hinna med att förbruka budgeten.

Avvikelsen på infrastruktur är negativ och grundar sig i att det är Exploateringar på gata. Dessa projekt kommer i slutändan att gå +0 och har därför ingen tilldelad budget.

Årets investeringar	Utfall 2023 (tkr)	Budget 2023 (tkr)	Avvikelse (tkr)
Affärsverksamhet	21 377	34 717	13 340
Fritid och kultur	8 238	7 792	-446
För-och grundskola	11 221	12 061	840
Infrastruktur	16 451	12 748	-3 703
Vård och omsorg	4 222	4 299	77
Övrig verksamhet	11 347	12 118	771
Summa investeringsprojekt	72 856	83 735	10 879

Inom området affärsverksamhet är det investeringar inom Vatten och avlopp som redovisas. Stor del av arbetet är reinvesteringar som har utförts i ledningsnätet och Vidöns reningsverk.

Underhållsinvesteringar har utförts i kommunens vägnät och i kommunens fastigheter under året. Energieffektivisering också varit en stor del av årets investeringar.

Några av årets investeringar	Utfall 2023 (tkr)
Reinvestering ledningsnät	12 085
Fastighetsunderhåll	11 164
Asfalt	8 082
Energieffektiviseringar	7 372
Upprustning Vidöns reningsverk	3 933

Mindre projekt över flera år

Avvikelsen är till stor del återstående delar av äldre skolprojekt som består av Mörmoskogens förskola, Götetorp F-6, Hammarlunden F-6, Idrottshallarna Hammarlunden och Ny parkering Hammarlunden. Enbart "Hammarlunden F-6 återstående" kommer att fortsätta under 2024 då det gäller utemiljöåtgärder för hela hammarlundsområdet.

Även projekten som avser GC-vägar är projekt som har budget som löper över åren där det just nu är flera projekt som inte har startat ännu. Därav en större avvikelse mot budget.

Mindre projekt över flera år	Utfall 2023 (tkr)	Budget 2023 (tkr)	Avvikelse (tkr)
Äldre skolprojekt återstående delar	4 284	33 873	29 589
GC-Vägar, projekt över flera år	131	15 955	15 824
Summa mindre projekt över flera år	4 415	49 828	45 413

Stora projekt över flera år

Kommunens investeringsnivåer är höga och stora investeringar sker i framför allt i nya skolor. Tabellen nedan visar kommunens största aktiva projekt där uppföljning sker mot total budget.

Stora projekt över flera år	Beslutad tot budget (tkr)	Utfall 2023 (tkr)	Utfall totalt (tkr)
Skolprojektet			
Mörmo 7-9	204 000	134 102	155 740
Hammarlunden 7-9	275 000	28 363	29 348
Kulturhuset	40 200	20 388	20 388
Vatten och avlopp			
Omvandlingsområdet Lindenäs	27 500	12 436	13 762
Summa stora projekt över flera år	546 700	195 289	215 476

Mörmo 7-9

Mörmo högstadium bedriver idag sin verksamhet i temporära moduler som kostar kommunen drygt 12 Mkr per år. En ny verksamhetslokal uppfördes efter politiskt beslut om nyproduktion efter att en del olika alternativ hade presenterats med kostnader och konsekvensanalyser för de olika alternativen.

Alternativet med 400 elever med 5 paralleller plus två avdelningar för anpassad grundskola blev beslutet. Utöver hemvisterna med klassrum skall skolan få matsal, musik/aula, slöjd, hemkunskap, bibliotek, cafeteria samt en ny utemiljö.

Byggnaden står klar i maj 2024 med inflyttning till höstterminen 2024. Projektet kommer hålla sig till fastsatt tidplan och rymmas inom den tilldelade budgeten även om omvärldsfaktorer har drivit upp byggpriserna i entreprenaden.

Hammarlunden 7-9

Utbyggnaden av Hammarlundens skola 7-9 påbörjades under augusti 2023 och skall stå klar till vårterminen 2026. Den nya skolan byggs över två våningar och ska kunna ta emot 525 elever. Skolan byggs intill existerande 7-9 skola. Efter att skolan tas i bruk rivs den gamla skolan för att göra plats för en efterlängtd utemiljö. Den nya skolan blir sista tillskottet i en förnyelse av hela Hammarlunden skolområde.

Kulturhuset

Projektet består delvis i en renovering av existerande kulturskola och en nybyggd del som skall nyttjas tillsammans med fritidsenheten. Det görs även en uppgradering av den utvändiga entrédelen för att ge ett varmt bemötande. Kulturhuset innehar en större konsertsal, Gunnar Turesson salen, som får en uppgradering av tekniska anläggningar. Den nybyggda delen ger plats för mer övnings- och personalrum. Fritidsverksamheten får efterlängtda lokaler med café och diverse aktivitetsrum. Byggnaden skall stå klart till skolstart i augusti 2024.

Omvandlingsområdet Lindenäs

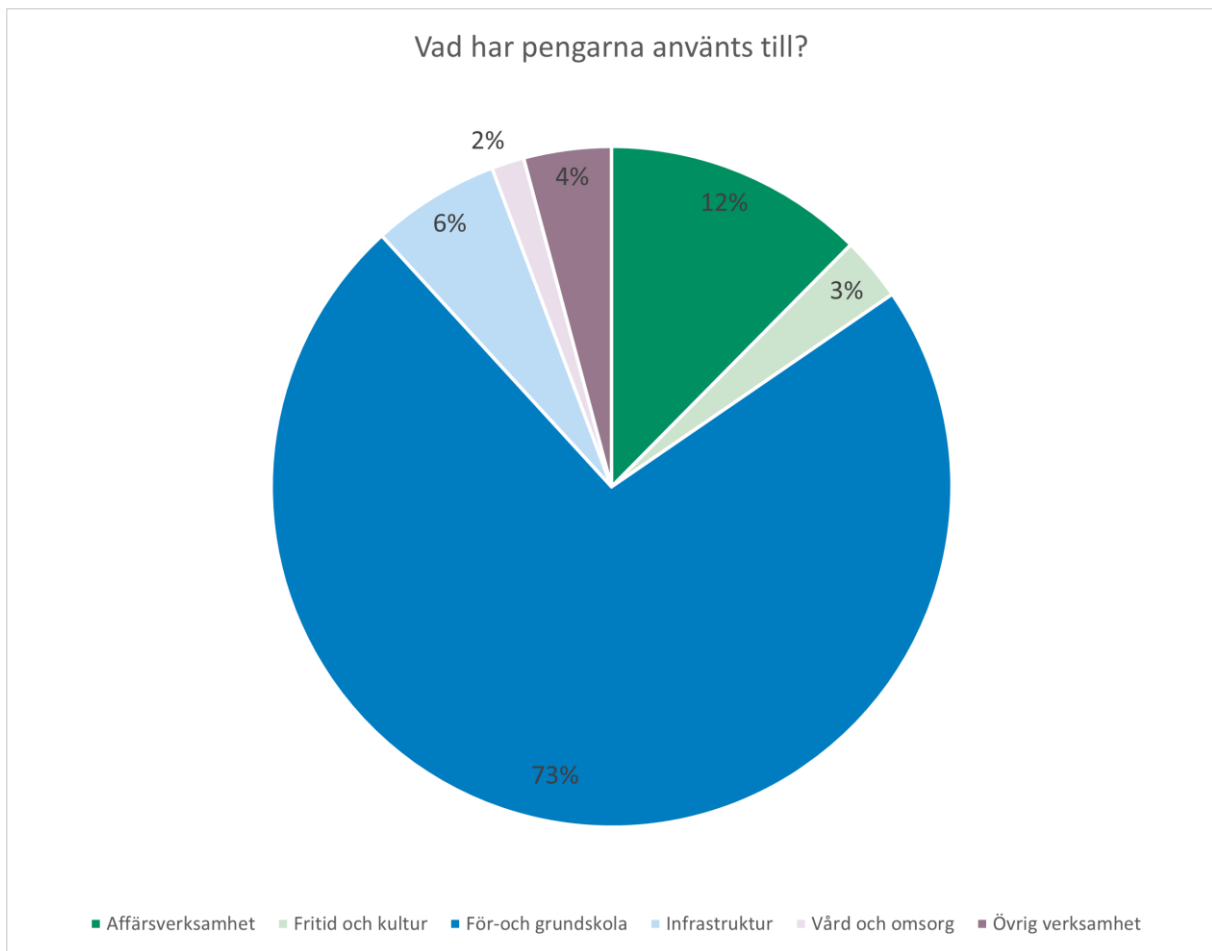
Kommunalt vatten och avlopp byggs ut i området Lindesnäs till cirka 40 fastigheter. Vintern och oväntat berg har försenat produktionen med ca 1 månad. I övrigt går det enligt tidplan och kommer vara färdigställt innan sommaren. 2024 bär den största delen av det total utfallet.

Investeringar uppdelade i verksamhetsområde

I tabellen nedan så visas kommunens totala utfall för årets investeringar uppdelat utifrån vad vi har investerat i för verksamhetsområde.

Årets investeringar	Utfall 2023 (tkr)
Affärsverksamhet	33 814
Fritid och kultur	8 238
För-och grundskola	198 360
Infrastruktur	16 582
Vård och omsorg	4 222
Övrig verksamhet	11 347
Summa investeringsprojekt	272 560

Grafen redovisar den procentuella fördelning för vilka verksamhetsområden kommunen investerat i under året.

Resultaträkning (tkr)

	Not	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Budget kommun 2023	Kommun 2022
Verksamhetens intäkter	1	357 663	333 290	256 603	203 961	251 600
Verksamhetens kostnader	2	-1 377 504	-1 294 582	-1 321 198	-1 281 249	-1 253 077
Avskrivningar (avskr och nedskr)	3	-125 847	-128 408	-102 415	-111 725	-103 971
Verksamhetens nettokostnad		-1 145 688	-1 089 700	-1 167 010	-1 189 013	-1 105 448
Skatteintäkter	4	1 059 558	1 014 051	1 059 558	1 038 974	1 014 051
Generella statsbidrag och utjämning	5	214 735	195 453	214 735	188 972	195 453
Verksamhetens resultat		128 605	119 804	107 283	38 933	104 056
Finansiella intäkter	6	11 019	5 912	8 051	0	3 938
Finansiella kostnader		-57 033	-26 226	-37 810	-29 575	-17 402
Resultat efter finansiella poster		82 591	99 489	77 524	9 358	90 592
Extraordinära poster (netto)	7		2 130		0	2 130
Årets resultat		82 591	101 619	77 524	9 358	92 722

Balansräkning (tkr)

	Not	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella tillgångar	8	1 185	878	312	313
Materiella tillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9	2 493 874	2 614 013	1 963 786	1 964 469
Maskiner och inventarier	10	220 273	114 592	104 561	113 872
Pågående investeringar	11	246 879	65 305	244 307	64 842
Finansiella anläggningstillgångar	12	19 847	18 286	38 019	36 477
Summa anläggningstillgångar		2 982 058	2 813 073	2 350 986	2 179 973
Omsättningstillgångar					
Exploatering		2 884	4 679	2 884	4 679
Förråd och lager		504	685	0	0
Kortfristiga fordringar	13	151 731	164 996	146 357	156 225
Kassa och bank		185 814	242 002	184 652	197 004
Summa omsättningstillgångar		340 933	412 361	333 894	357 907
SUMMA TILLGÅNGAR		3 322 991	3 225 434	2 684 880	2 537 880
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	14	602 287	522 392	532 821	455 297
Därav periodens resultat		82 591	101 619	77 524	92 722
Avsättningar	15	45 179	48 594	37 878	44 717
Skulder					
Långfristiga skulder	16	2 386 988	2 399 851	1 803 915	1 806 778
Kortfristiga skulder	17	288 537	254 596	310 265	231 087
Summa Skulder		2 675 525	2 654 448	2 114 180	2 037 866
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		3 322 991	3 225 434	2 684 880	2 537 880
Ställda säkerheter och eventalförpliktelser	18				
Koncerninterna förhållanden	19				

Kassaflödesanalys (tkr)

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Den löpande verksamheten				
Resultat efter finansiella poster	82 591	99 489	77 524	90 592
Justering för av- och nedskrivningar	125 847	128 408	102 415	103 971
Betald Skatt	-2 036	-3 386	0	0
Justeringar för avsättningar	-6 838	-10 215	-6 838	-10 215
Avgår försäljning av anläggningstillgångar	-12 177		-12 177	
Extraordinära poster (netto)		2 130	0	2 130
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	2 459	5 076		0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapital	189 845	221 502	160 923	186 478
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital				
Ökning (-)/ Minskning (+) av exploatering	1 794	-1 894	1 794	-1 894
Ökning (-)/ Minskning (+) av varulager	182	78	0	0
Ökning (-)/ Minskning (+) av rörelsefordringar	13 428	-24 814	9 867	-26 161
Ökning (+)/ Minskning (-) av rörelseskulder	34 061	26 413	79 177	22 920
Kassaflöde från den löpande verksamheten	239 311	221 284	251 762	181 342
Investeringsverksamheten				
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-419	-45	0	0
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-293 528	-184 611	-272 563	-161 181
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	12 854	6 242	12 854	5 238
Förvärv av finansiella tillgångar	-1 542	-596	-1 542	-596
Försäljning/förändring av finansiella tillgång	0	8	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-282 635	-179 002	-261 251	-156 539

Finansieringsverksamheten				
Ökning +/-minskning - av långfristiga skulder	-11 735	120 918	-1 735	147 418
Ökning +/- minskning - av anslutningsavgifter	-1 128	7 673	-1 128	7 673
Ökning -/Minskning + av långfristiga fordringar		0		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-12 863	128 591	-2 863	155 091
Årets kassaflöde	-56 188	170 873	-12 351	179 894
Likvida medel vid årets början	242 002	71 130	197 004	17 111
Likvida medel vid periodens slut	185 814	242 002	184 653	197 004

Notapparater (tkr)

Not 1 Verksamhetens intäkter

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Försäljningsintäkter	51 724	48 999	9 323	10 007
Taxor och avgifter	70 878	65 227	98 543	104 002
Hyror och arrenden	107 995	99 750	26 799	24 264
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	99 573	94 641	99 573	94 641
Bidrag för sjukersättning (Covid-19)	0	6 609	0	6 609
Bidrag och gåvor från privata aktörer	121	0	121	0
Offentliga bidrag (investeringar)	2 036	0	2 036	0
Övriga bidrag	1 654	1 475	1 654	1 475
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	5 504	5 164	5 504	5 164
Försäljning av exploateringsfastigheter	529	0	529	0
Försäljning av anläggningstillgångar	12 178	4 870	12 178	4 870
Övriga verksamhetsintäkter	5 470	6 555	342	568
Summa	357 663	333 290	256 603	251 600

Not 2 Verksamhetens kostnader

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Personalkostnader	-917 095	-836 699	-902 059	-826 387
Revisionskostnader	-1 108	-1 072	-902	-847
Bolagsskatt	-2 459	-5 076	0	0
Övriga kostnader	-456 842	-451 735	-418 237	-425 843
Summa	-1 377 504	-1 294 582	-1 321 198	-1 253 077

Ett arbete med syftet att korrekt redovisa operationella och finansiella leasingavtal utifrån gällande riktlinjer har inletts under 2023. Det arbetet kommer att vara klart under 2024.

Not 3 Av- och nedskrivningar

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Immateriella	-112	-70	0	0
Anläggningar och fastigheter	-102 155	-103 249	-87 002	-86 580
Maskiner och inventarier	-22 690	-24 564	-14 522	-16 865
Nedskrivningar	-890	-526	-890	-526
Summa	-125 847	-128 408	-102 415	-103 971

Not 4 Skatteintäkter

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Preliminär kommunalskatt	1 041 809	989 080	1 041 809	989 080
Preliminär slutavräkning	17 586	24 976	17 586	24 976
Justering föregående års prognos	3	-5	3	-5
Mellankommunal kostnadsutjämning	160	0	160	0
Summa	1 059 558	1 014 051	1 059 558	1 014 051

Not 5 Generella statsbidrag och utjämningsbidrag

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Inkomstutjämningsbidrag	98 761	94 466	98 761	94 466
Bidrag för LSS-utjämningsbidrag	2 530	1 130	2 530	1 130
Kommunal fastighetsavgift	38 013	36 209	38 013	36 209
Övriga generella bidrag från staten	18 127	10 563	18 127	10 563
Regleringsbidrag	39 232	46 326	39 232	46 326
Kostnadsutjämningsbidrag	18 072	6 759	18 072	6 759
Summa	214 735	195 453	214 735	195 453

Not 6 Finansiella intäkter

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Ränteintäkter	9 161	1 332	6 272	474
Övriga intäkter	1 858	4 580	1 779	3 464
Summa	11 019	5 912	8 051	3 938

Not 7 Extraordinära poster

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Tilläggsköpeskilling vindpark	0	2 130	0	2 130
Summa	0	2 130	0	2 130

Not 8 Immateriella tillgångar

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Servitut, licenser och ledningsrätter				
Ingående anskaffningsvärden	1 013	968	313	313
Årets anskaffningar	420	45	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 433	1 013	313	313
Ingående avskrivningar	-136	-66	0	0
Årets avskrivning enligt plan	-112	-70	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-248	-136	0	0
Bokfört värde vid årets slut	1 185	878	313	313

Not 9 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärden	3 844 054	3 709 717	2 751 053	2 649 271
Årets anskaffningar	89 162	139 171	86 857	104 944
Försäljningar och utrangeringar	-3 835	-5 103	-3 835	-3 162
Justering	0	269	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	3 929 381	3 844 054	2 834 075	2 751 053
Ingående avskrivningar	-1 058 079	-950 909	-693 006	-609 221
Årets avskrivning enligt plan	-101 966	-110 632	-86 967	-86 580
Försäljningar och utrangeringar	3 158	3 722	3 158	2 785
Justering	994	-259	994	10
Summa ackumulerade av- och nedskrivningar	-1 155 893	-1 058 079	-775 820	-693 006
Ingående uppskrivningar	7 296	7 475	0	0
Årets avskrivning på uppskrivet belopp	-179	-179	0	0
Utgående ackumulerad avskrivning	7 117	7 296	0	0
Ingående nedskrivningar	-179 258	-179 058	-93 578	-93 378
Nedskrivning byggnader	-890	-201	-890	-201
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-180 148	-179 258	-94 468	-93 578
Utgående redovisat värde	2 600 457	2 614 013	1 963 786	1 964 469
Bokfört värde fördelat per fastighetskategori				
Markreserv	79 165	75 770	79 165	75 770
Verksamhetsfastigheter	1 484 625	1 504 523	1 375 912	1 395 651
Affärsfastigheter	327 205	322 017	327 205	322 017
Publika fastigheter	176 717	165 977	176 717	165 977
Övriga fastigheter	532 745	545 726	4 787	5 054
Summa	2 600 457	2 614 013	1 963 786	1 964 469
Genomsnittlig bedömd nyttjandetid i år	38		31	

Not 10 Maskiner och inventarier

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärden	360 271	347 441	357 101	344 532
Nyanskaffningar	22 792	13 416	6 241	12 904
Försäljningar och uttrangeringar	-308	-585	0	-335
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	382 755	360 271	363 342	357 101
Ingående avskrivningar	-224 449	-208 001	-221 999	-205 437
Årets avskrivningar	-22 664	-17 001	-14 522	-16 865
Försäljningar och uttrangeringar	308	541	0	291
Justering	-1 030	13	-1030	13
Utgående ackumulerade avskrivningar	-247 835	-224 449	-237 551	-221 999
Ingående nedskrivningar	-21 230	-20 905	-21 230	-20 905
Årets nedskrivningar		-325	0	-325
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-21 230	-21 230	-21 230	-21 230
Utgående redovisat restvärde	113 690	114 592	104 561	113 872
Genomsnittlig bedömd nyttjandetid i år	17		25	

Not 11 Pågående investeringar

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Ingående anskaffningsvärde	65 305	38 119	64 842	26 347
Investerat under året	181 574	27 186	179 465	38 495
Utgående redovisat värde	246 879	65 305	244 307	64 842

Not 12 Finansiella anläggningstillgångar

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Aktier och andelar				
Ingående anskaffningsvärde	12 474	11 886	36 477	35 881
Årets anskaffning	1 542	596	1 542	596
Avgående /förändring	0	-8	0	0
Utgående bokfört värde	14 016	12 474	38 019	36 477
Uppskjuten skatt	5 831	5 812		
Summa finansiella anläggningstillgångar	19 847	18 286	38 019	36 477

Not 13 Kortfristiga fordringar

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Kundfordringar	23 568	30 886	19 237	24 059
Övriga kortfristiga fordringar	128 163	134 109	127 120	132 165
Summa	151 731	164 996	146 357	156 225

Not 14 Eget kapital

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Ingående balans	522 392	423 463	455 297	362 576
Rättelse av fel	0	-5 041	0	0
Årets resultat	82 591	101 619	77 524	92 722
Justering/aktieägartillskott	-2 695	2 352	0	0
Utgående balans	602 287	522 392	532 821	455 297

Not 15 Avsättningar

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Pensioner	8 895	6 763	8 895	6 763
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	7 301	3 878		
Avsättning deponi	21 805	22 311	21 805	22 311
Avsättning vite	0	6 000	0	6 000
Avsättning avetablering moduler	1 200	1 200	1 200	1 200
Övriga avsättningar	5 978	8 443	5 978	8 443
Summa	45 179	48 595	37 878	44 717
Avsättning till pensioner				
Ingående avsättning			5 443	5 484
Nya Förpliktelser under året			0	0
Intjänad PA-KL			0	1 588
Ränte- och basbeloppsuppräknings			529	136
Ändring av försäkringstekniska grunder			0	0
Övrig post			344	-1 355
Årets utbetalningar			-558	-410
Utgående avsättning			5 758	5 443
Aktualiseringsgrad			91%	91%
Överskottsfond Skandia			11 723	10 089
Överskottsfond Kpa			0	0
Pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsförsäkring Skandia			43 658	43 271
Pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsförsäkring KPA			91 130	77 408

*Avsättning deponi är inte nuvärdesberäknad då avsättningens storlek är osäker. Upphandling sker under 2024 och i samband med det kommer vi redovisa avsättningen enligt rekommendation från RKR.

Not 16 Långfristiga skulder

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Lån med förfallodag < 5 år	2 015 073	1 675 073	1 432 000	1 082 000
Lån med förfallodag > 5 år	230 000	580 000	230 000	580 000
Summa lån	2 245 073	2 255 073	1 662 000	1 662 000
Anslutningsavgifter VA	93 204	94 332	93 204	94 332
Övriga långfristiga skulder	48 711	50 446	48 711	50 446
Summa långfristiga skulder	2 386 988	2 399 851	1 803 915	1 806 778
Kapitalbindning				
0-1 år			10,23%	15,76%
1-3 år			34,72%	19,25%
3-5 år			41,21%	30,08%
5-7 år			13,84%	34,91%
7-10 år			0,00%	0,00%
Koncernlimit	0	0	0	0
Förfalloprofil (inkl. ränteswapar) avseende räntebindningen				
Inom 1 år	607 385	862 022	220 000	452 000
Inom 2-5 år	1 637 688	813 050	1 442 000	630 000
Inom 6-10 år	0	580 000	0	580 000
Summa	2 245 073	2 255 073	1 662 000	1 662 000
Räntebindning				
0-1 år			13,23%	27,20%
1-3 år			31,71%	7,82%
3-5 år			41,22%	30,08%
5-7 år			13,84%	34,90%
7-10 år			0,00%	0,00%
Säkrad låneskuld (mkr) genom ränteswap			130	130

Med förfall 2023			0	0
Med förfall 2024			130	130
Marknadsvärde ränteswap (avsikt att behålla) (mnkr)			3	5

Not 17 Kortfristiga skulder

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	0	4 240	0	4 240
Leverantörsskulder	115 561	80 673	103 449	71 955
Övriga skulder	26 611	22 478	74 471	19 443
Semesterlöneskuld	52 027	50 498	51 284	50 036
Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	94 338	96 707	81 062	85 412
Summa	288 537	254 596	310 265	231 087

Not 18 Panter och ansvarsförbindelser

	Koncern 2023	Koncern 2022	Kommun 2023	Kommun 2022
Borgensåtagande			679 351	691 869
Pensionsåtagande intjänat t o m 1997			240 884	234 568
Ingående ansvarsförbindelse			234 568	239 952
Ränte och basbeloppsuppräknings			19 213	7 087
Nyintjänad pension			0	0
Ändring av försäkringstekniska grunder				
Övrig post			344	-3 416
Årets utbetalningar			-12 553	-9 055
Utgående ansvarsförbindelse			241 572	234 568
Borgensåtaganden				
Hammarö Energi			97 775	97 775
Hammarö Bostäder			485 247	495 247
Bostadsrättsföreningar			79 980	81 520
Skoghalls folketshusförening			9 431	9 867
Föräldrakooperativ			2 429	2 702
Hammarö ryttarförening			3 182	3 358

Hammarö HC			400	400
Skoghalls bangolfklubb			908	1 000
Summa borgensåtaganden	0	0	679 351	691 869

Not 17 Koncerninterna förhållanden

Enhet	Ägd andel	Givna ägartillskott	Koncernbidrag
Kommunen			
Hammarö bostäder AB	100%		
Hammarö energi AB	100%		

KB Täppan	Hammarö bostäder är komplementär och Hammarö kommun är kommanditdelägare
-----------	--

Enhet	Ägd andel	Försäljning Intäkt	Försäljning Kostnad	Lån Givare	Lån Mottagare
Hammarö kommun		9 060	30 634		
Hammarö bostäder AB	100%	18 806	12 372	45 999	
Hammarö energi AB	100%	16 075	1 375		
KB Täppan	se ovan	3 076	2 635		45 999

Enhet	Räntor och borgensavgifter Intäkt	Räntor och borgensavgifter Kostnad	Borgen Givare	Borgen Mottagare
Hammarö kommun	1 749		583 022	
Hammarö bostäder AB		1 456		485 247
Hammarö energi AB		293		97 775

Vatten- och avloppsverksamhet

Ny lag om allmänna vattentjänster trädde i kraft 1 januari 2007. I lagen finns bland annat bestämmelser om att verksamheten skall redovisas särskilt från övrig verksamhet med egen resultat- och balansräkning. Anslutningsavgifterna redovisas från och med 2008 såsom periodiserad intäkt och löses upp under samma tidsperiod som anläggningen skrivs av på.

Nyckeltal (tkr)

	2019	2020	2021	2022	2023
Antal abonnenter	4 468	4 223	4 485	4 531	4 543
Omsättning	42 618	46 679	45 441	53 192	53 192
Nettoinvesteringar	20 861	13 138	26 343	18 693	19 703
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Balansomslutning	325 399	328 921	353 572	351 562	366 186

Resultaträkning VA-verksamhet (tkr)

	Not	Utfall 2023	Budget 2023	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter	1	53 192	53 003	46 035
Skattefinansiering				
Verksamhetens kostnader	2	-37 198	-38 029	-32 948
Av- och nedskrivningar	3	-9 820	-14 974	-9 816
Verksamhetens nettokostnader		-47 018	-53 003	-42 764
Finansiella kostnader		-6 173	0	-3 271
Årets resultat		0	0	0

Balansräkning VA-verksamhet (tkr)

	Not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella tillgångar	4	336 640	330 144
Pågående nyanläggningar		25 472	9 316
Summa anläggningstillgångar		362 111	339 460
Förråd, lager och exploateringsfastigheter		0	724
Kortfristiga fordringar	5	4 074	11 377
Summa omsättningstillgångar		4 074	12 101
Summa tillgångar		366 186	351 562
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital		183	183
Skulder			
Långfristiga skulder	6	358 575	342 963
Kortfristiga skulder	7	7 428	8 416
Summa eget kapital och skulder		366 186	351 562

Noter VA-verksamhet (tkr)

Not 1 Verksamhetens intäkter

	2023-12-31	2022-12-31
Brukningavgifter	51 499	44 141
Anläggningsavgifter	1 530	2 502
Övriga intäkter	163	-608
Summa	53 192	46 035

Not 2 Interna kostnader

Följande principer har använts för fördelning av gemensamma kostnader avseende annan verksamhet inom kommunen	
	2023-12-31
Servicenämnden	17%
Servicechef	22%
Nämndsekreterare	15%
Övriga stabskostnader	5%
Teknisk stab	0%
Teknisk driftschef stab	0%
Personalavd	5%
Ekonomiassistent/Kundtjänst	50%
Ekonom	25%
IT, telefon, bil, beredskap	Fast kostnad +per enhet
Totalt uppgår de interna kostnaderna till 3 880 tkr	

Not 3 Avskrivningar enligt plan/nedskrivningar

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Linjär avskrivningsmetod tillämpas.
Nedan komponentindelning tillämpas med avskrivningstider mellan 5-70 år:
Fastigheter
•Mark
•Stomme inklusive grund
•Markinventarier/markinstallationer
•Fasad och yttertak
•Installationer och ledningssystem
•Fönster och dörrar
•VVS produktionssystem
•Ytskikt
•Utrustning kök och sanitet
•Styr-, regler- och larmsystem
Vatten och avlopp
*Ledningsnät
*Pumpstationer
*Pumpar

Not 4 Materiella anläggningstillgångar

	2023-12-31	2022-12-31
MARK, BYGGNAD OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR		
Akkumulerat anskaffningsvärde vid årets början	447 709	443 595
Nyanskaffning	16 089	4 114
Utrangering/försäljning/bidrag		
Summa anskaffningsvärde	463 798	447 709
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	-129 072	-124 618
Årets avskrivning	-8 580	-8 465
Justering		4 012
Akkumulerade avskrivningar vid årets slut	-137 651	-129 072
Bokfört värde	326 146	318 637
MASKINER OCH INVENTARIER		
Akkumulerat anskaffningsvärde vid årets början	22 538	22 297
Nyanskaffning	227	241
Utrangering/försäljning/bidrag		
Summa anskaffningsvärde	22 765	22 538
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	-11 031	-9 586
Årets avskrivning	-1 241	-1 351
Justering; nedskrivning;		-94
Akkumulerade avskrivningar vid årets slut	-12 272	-11 031
Bokfört värde	10 494	11 507

Not 5 Kortfristiga fordringar

	2023-12-31	2022-12-31
Kundfordringar	3 926	9 918
Fordran på abonnenterna	-81	1 459
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	229	0
Summa	4 074	11 377

Not 6 Långfristiga skulder

	2023-12-31	2022-12-31
Anslutningsavgifter	93 204	94 332
Långfristiga skulder, Hammarö kommun	265 371	244 713
Summa	358 575	339 045

Not 7 Kortfristiga skulder

	2023-12-31	2022-12-31
Skulder till abonnenterna	0	0
Leverantörsskulder	6 170	8 286
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	1 258	130
Summa	7 428	8 416

Redovisningsprinciper

Den kommunala redovisningen regleras av Kommunallagens 11:e kapitel samt av Lagen om Kommunal redovisning. Rådet för kommunal redovisning lämnar dessutom rekommendationer för kommunsektorns redovisning. Hammarö kommun följer de rekommendationer, med undantag som beskrivs nedan, som Rådet för kommunal redovisning ger ut vilka till vissa delar finns uppräknade nedan:

Skatteintäkter periodiseras till det år då den beskattningsbara inkomsten intjänas av den skattskyldige. Skatteavräkningen beräknas på skatteintäkter från SKR:s senaste skatteprognos.

Statsbidrag från Socialstyrelsen gällande minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre samt bidraget för utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden är klassificerade som generella statsbidrag. Kommunen avviker dock från RKR:s rekommendation om periodisering av bidragen.

Pensionsåtaganden bokförs enligt blandmodellen, vilket bland annat innebär att pensioner intjänade före 1998 inte tas upp som avsättning i balansräkningen utan redovisas som ansvarsförbindelse inom linjen. Pensionsförmåner intjänade efter 1997 redovisas som kostnad i resultaträkningen. Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras. Tillkommande utgifter som avser tillgångar som inte delas upp i komponenter läggs till anskaffningsvärdet till den del tillgångens prestanda ökar i förhållande till tillgångens värde vid anskaffningstidpunkten. Utgifter för löpande reparation redovisas som kostnader. Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Kommunens mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av. Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar.

Följande avskrivningstider tillämpas: (Mellan 5-70 år)

Följande komponentindelning tillämpas:

Fastigheter

- Mark
- Stomme inklusive grund
- Markinventarier/markinstallationer
- Fasad och yttertak
- Installationer och ledningssystem
- Fönster och dörrar
- VVS produktionssystem
- Ytskikt
- Utrustning kök och sanitet
- Styr-, regler- och larmsystem

Vatten och avlopp

- Ledningsnät
- Pumpstationer

- Pumpar

Gator och vägar

- Vägkropp
- Beläggning

Kommunens bokförda värde på aktier i de kommunala bolagen har i den sammanställda redovisningen eliminerats mot bolagens eget kapital. Obeskattade reserver delas upp på uppskjuten skatt och på eget kapital.

Ett arbete med syftet att korrekt redovisa operationella och finansiella leasingavtal utifrån gällande riktlinjer har inletts under 2023. Det arbetet kommer att vara klart under 2024.

Finansiella tillgångar tas upp som anläggningstillgångar då de innehas långsiktigt i ett ägarintresse.

I kommunens årsredovisning återfinns jämförelsestörande poster. För att en post ska betraktas som jämförelsestörande, ska posten uppgå till ett väsentligt belopp samt vara av ett sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. Se not 4.

Vatten- och avloppsverksamheten samt avfallshanteringen ingår i kommunens samlade verksamhet. Enheterna belastas med overheadkostnader och dessutom betalas ränta på avräkning mot kommunen.

Enligt RKR:s rekommendationer nr 18, som gäller från och med 2010, ska investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod.

Avskrivningstiden på VA-ledningar, 70 år, är ett avsteg från RKR:s (Rådet för kommunal redovisning) rekommendationer om 33-50 år.

Vid redovisning av lånekostnader används huvudmetoden, vilket innebär att i anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader. En investering är ett inköp av en tillgång som är avsedd att användas stadigvarande i kommunen under minst 3 år och som har ett anskaffningsvärde, exklusive moms, som överstiger 20 tkr.

Avsättning deponi är inte nuvärdesberäknad då avsättningens storlek är osäker. Upphandling sker under 2024 och i samband med det kommer vi redovisa avsättningen enligt rekommendation från RKR.

När det gäller timlöner för december månad som betalas ut i januari bokförs de i januari. Timlönerna har således en månads eftersläpning, men bokförs 12 månader under året.

Ordlista

Anläggningstillgångar: Tillgångar som är avsedda att ägas under längre tid. Anläggningstillgångarna upptas i balansräkningen till anskaffningsvärdet med avdrag för planenliga avskrivningar.

Avskrivningar: Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar, ungefär motsvarande förslitningen.

Avsättning: Avsättning är en förpliktelse som på balansdagen är säker eller sannolik till sin förekomst men, till skillnad från en skuld, är oviss till belopp eller till den tidpunkt den skall infräs.

Balansräkning: Dokument som visar kommunens alla tillgångar och skulder på den aktuella balansdagen.

BNP: Bruttonationalprodukt, ett mått på den totala ekonomiska aktiviteten i ett land under ett år.

Borgen: Innebär att en fysisk person eller juridisk person åtar sig ekonomistansvar för någon annan.

Eget kapital: Skillnaden mellan tillgångar och skulder/avsättningar.

Finansiella intäkter: Intäkter som kommer från placerade medel på bank m m.

Finansiella kostnader: Består främst av kostnader för upplåning hos bank.

IFO: Individ- och Familjeomsorg.

Investering: En investering är ett inköp av en tillgång som är avsedd att användas stadigvarande i kommunen under minst 3 år och som har ett anskaffningsvärde, exklusive moms, som överstiger 20 tkr.

Kassaflödesanalys: Beskriver hur likvida medel har förändrats under året genom den löpande verksamheten, investeringar- och finansieringsverksamhet.

Koncernen: Omfattar hela kommunen inklusive dess bolag.

Likvida medel: Kontanter eller tillgångar som kan omsättas på kort sikt, t.ex. kassa och banktillgångar, postväxlar samt värdepapper.

LSS och LASS: Insatserna enligt lagen om stöd och service (LSS) till vissa funktionshindrade utgörs av personlig assistent, ledsagarservice, kontaktperson, avlösning i hemmet, korttidstillsyn, boende med särskild verksamhet samt daglig verksamhet. LASS avser lag om assistansersättning.

Lånekostnader: Ränta och andra kostnader som uppkommer vid upplåning av kapital.

Mnkr: Miljoner kronor.

Netto: Efter alla avdrag.

Nettokostnad: Utgör skillnaden mellan de intäkter (avgifter, bidrag och dylikt) och kostnader som kommunens olika verksamheter redovisar.

Periodisering: Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Resultaträkningen: Visar årets ekonomiska resultat. Intäkter minus kostnader är lika med årets över- eller underskott.

SKR: Sveriges kommuner och regioner.

Soliditet: Visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med eget kapital. Soliditeten visar också om det finns beredskap för framtida resultatförsämringar, det vill säga den långsiktiga betalningsförmågan.

Tkr: Tusen kronor.

Årsarbetare: Innebär att de anställdas beräknade arbetstid har räknats om till heltidstjänster.

Översiktsplan: Är ett begrepp inom fysisk planering i Sverige och avser ett dokument som varje kommun tar fram för att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Översiktsplanen omfattar hela kommunen och ska ge vägledning för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.